

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO

Imienia Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

~~WYKAZ~~ E

Egz. Nr 1

plk dypl. mgr Roman WELC

ZASADY UŻYCIA I DZIAŁANIA ARTYLERII
W OBRONIE PUŁKU

(Skrypt)

~~013027~~

H

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
KADRY SZTABU GENERALNEGO
w gen. bron. K. Świerczewskiego

039172

WARSZAWA

MARZEC

1969

125

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
Imienia Generała Broni Karola Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

W A R S Z A W A

Egz. Nr 1

plk dypl. mgr Roman WELC

ZASADY UŻYCIA I DZIAŁANIA ARTYLERII
W OBRONIE PUŁKU

(Skrypt)

~~013027~~

039172

H

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
KATEDRY SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. bron. K. Świerczewskiego

039172

W A R S Z A W A

M A R Z E C

1 9 6 9

Handwritten signature

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im.gen.broni K.Swierczewskiego

KATEDRA TAKTYKI WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

Amel. nr 12657

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TAKTYKI WOJSK
RAKIETOWYCH I ARTYLERII

DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO

T A J N I E

egz.nr.....1

płk prof. J. STACHOWSKI

płk dypl. mgr Roman WELC

ZASADY UŻYCIA I DZIAŁANIA ARTYLERII W OBRONIE PUŁKU

/skrypt/

013037

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
KATEDRY SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Swierczewskiego
nr. 039172

WARSZAWA

marzec

1969 r.

SPIS TRESCI

Wstęp	3
1. Zadania artylerii w działaniach obronnych pułku ...	4
2. Wzmocnienie pułku pododdziałami artylerii	11
3. Podział artylerii pułku w obronie	13
4. Ugrupowanie artylerii w obronie pułku	15
a/ Ugrupowanie artylerii batalionów w obronie	16
b/ Ugrupowanie artylerii dyspozycyjnej w obronie pułku	17
5. System ognia artylerii w obronie pułku	19
a/ System ognia artylerii strzelającej z zakrytych stanowisk ogniowych	19
b/ System ognia przeciwpancernego w obronie pułku .	22
6. Niektóre zagadnienia organizacji działań artylerii pułku	28
a/ Wypracowanie i złożenie propozycji użycia artylerii	31
b/ Organizacja przegrupowania artylerii pułku	33
c/ Organizacja i przeprowadzenie rekonesansu	34
d/ Planowanie działań bojowych artylerii w obronie	35
e/ Niektóre zagadnienia zabezpieczenia bojowego działań artylerii	37
7. Działanie artylerii pułku w toku walki obronnej	40
Zakończenie	47
Bibliografia	47
Załączniki	48

WYDZIAŁ
BIBLIOTEKI
KATEDRY
1978

W S T E P

Współczesna obrona polega na uderzeniach bronią jądrową i chemiczną, manewrze ogniem, siłami i środkami, kontratakami i uporczywym utrzymaniu ważnych rejonów zamykających prawdopodobne kierunki natarcia nieprzyjaciela oraz na stosowaniu zapór.

Obrona jest zasadniczo wymuszonym lub niekiedy zamierzonym, ale krótkotrwałym rodzajem działań bojowych i świadczy o chwilowej utracie inicjatywy oraz jest środkiem pośrednim do jej odzyskania.

Pułk zmechanizowany /pcz/ może przechodzić do obrony w składzie dywizji lub na samodzielny kierunek.

- Celem obrony pułku na współczesnym polu walki może być:
- odparcie natarcia przeważających sił nieprzyjaciela, zadanie mu znacznych strat, utrzymanie ważnych rejonów, zyskania na czasie, zaoszczędzenia sił i środków w celu odzyskania utraconej inicjatywy lub stworzenia warunków do natarcia siłami wyższego szczebla na innym kierunku;
 - przetrwanie w określonym rejonie i czasie krytycznego momentu do chwili przejścia do natarcia na tym kierunku przez nowe siły;
 - osłona sił głównych wyższego szczebla i stworzenia im warunków do wykonania nakazanych zadań.

Pułk do obrony może przechodzić w bezpośredniej styczności lub bez styczności z nieprzyjacielem.

W bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem /wypadek najczęściej spotykany/ pułk może organizować obronę:

- w wyniku niespodziewanego rozwoju działań bojowych /duże straty w sile żywej i sprzęcie lub brak środków materiałowo-technicznych/;
- w celu odpierania kontrataku /przeciwuderzenia/ przeważających sił nieprzyjaciela;
- w celu utrzymania /umocnienia/ uchwyconych rejonów;
- w celu zabezpieczenia nacierającego zgrupowania dywizji;
- przy niepomyślnym przebiegu boju spotkaniowego.

Bez styczności z nieprzyjacielem /wypadek mniej typowy/ pułk może przechodzić do obrony:

- w celu zabezpieczenia przesunięcia, rozwijania i przejścia do natarcia sił głównych;
- w rejonach gdzie natarcie przewiduje się /osłona granicy państwowej, wybrzeża morskiego, drugorzędne i trudno-dostępne kierunki, obrona wysp/;
- będąc w drugim rzucie dywizji /gdy dywizja całością sił przechodzi do obrony/.

Przejście do obrony w bezpośredniej styczności może być wymuszone lub zamierzone, a bez styczności z nieprzyjacielem zazwyczaj zamierzone.

Podczas przechodzenia do obrony w styczności z nieprzyjacielem nie występuje okres organizacji działań obronnych. Zawsze są one organizowane w toku poprzednich działań i przeważnie z uwzględnieniem tych samych sił i środków, którymi pułk był wzmocniony w dotychczasowej walce. W tych warunkach występuje konieczność przegrupowania pododdziałów, w tym i artylerii, a niekiedy prowadzenia walki w celu poprawienia położenia.

W wypadku przechodzenia do obrony bez styczności z nieprzyjacielem wystąpi okres organizacji działań i w tym wypadku ilość środków wzmocnienia pułku będzie mniejsza.

Użycie artylerii zależne jest od sposobu wykonywania zadań przez pododdziały pułku. Ogólne warunki taktyczne, zadanie wykonywane przez pułk i siły nieprzyjaciela nacierające na rejon obrony pułku określają potrzeby oddziaływania ogniowego na korzyść pułku.

Trwałość obrony na współczesnym polu walki między innymi zapewnia umiejętnie zorganizowany system ognia artylerii, szczególnie przeciwpancernej i jej zdecydowany manewr.

1. ZADANIA ARTYLERII W DZIAŁANIACH OBRONNYCH PUŁKU

Wojska /szkic - załącznik nr 1/

Wojska raketowe i artyleria stosując w walce obronnej rakiety jądrowe i chemiczne oraz amunicję chemiczną i zwykłą posiadają możliwości zwalczania nieprzyjaciela na dalekich podejściach, na przedpolu i w głębi obrony. Zmasowane zastosowanie broni masowego rażenia w połączeniu z ogniem innych

środków ogniowych może nawet doprowadzić do udaremnienia natarcia nieprzyjaciela.

Artyleria pułku w obronie może wykonywać następujące zadania ogniowe:

- brać udział w zwalczaniu broni masowego rażenia i baterii artylerii nieprzyjaciela;
- zwalczać moździerze nieprzyjaciela;
- obezwładniać podchodzące i znajdujące się w rejonach zesrodkowania pododdziały nieprzyjaciela podczas zajmowania rejonów wyjściowych i ich rozwinięcia do natarcia;
- osłaniać ogniem zapory inżynieryjne;
- wspierać walkę pododdziałów broniących pozycji przedniej i ubezpieczeń bojowych /tylko w obronie organizowanej bez styczności z nieprzyjacielem/;
- odpierać atak czołgów i piechoty nieprzyjaciela, a szczególnie jego czołgów oraz zamykać ogniem rejony uderzeń jądrowych;
- niszczyć pododdziały nieprzyjaciela, które włamały się w rejon obrony pułku;
- obezwładniać odwody nieprzyjaciela, szczególnie na kierunku jego uderzeń jądrowych;
- wspierać kontrataki drugiego rzutu pułku i brać udział we wsparciu kontrataku drugiego rzutu dywizji;
- osłaniać skrzydła wojsk własnych, luki i styki między pododdziałami pułku;
- zwalczać stanowiska dowodzenia i środki radiotechniczne nieprzyjaciela;
- wspierać walkę pododdziałów pułku z taktycznymi desantami nieprzyjaciela.

Podczas prowadzenia walki obronnej w nocy artyleria może oświetlać teren i zwalczać środki oświetlające i noktowizyjne nieprzyjaciela. Ponadto artyleria pułku może brać udział w kontrprzygotowaniu zgodnie z decyzją nadrzędnego dowódcy. Jeżeli w ślad za kontrprzygotowaniem zostanie wykonane uderzenie wojsk, artyleria pułku może wykonywać zadanie jego wsparcia. Zadanie to będzie realizowane zgodnie z zasadami wykonywania zadań w natarciu.

Zwalczanie taktycznych środków napadu jądrowego jest organizowane na szczeblu dywizji. Podstawowym środkiem do wykonania tego zadania jest dywizjon rakiet taktycznych, który dysponuje dużym zasięgiem oraz raketami jądrowymi i chemicznymi. Tylko dywizjon rakiet taktyczny jest w stanie niszczyć taktyczne środki napadu jądrowego.

W sytuacji, gdy nie można zastosować broni raketowej do zwalczania taktycznych środków napadu jądrowego, można to zadanie wykonać ogniem artylerii oraz uderzeniami lotnictwa i wojsk.

Do zniszczenia taktycznych środków napadu jądrowego ogniem artylerii potrzeba dużej ilości amunicji /np. 200-300 poc. na jedną wyrzutnię lub 400-700 poc. na działo strzelające amunicją jądrową - dla $D = 10$ km/. Wobec przydzielania małej ilości amunicji artyleryjskiej w obronie wykonanie tego zadania jest mało realne. W związku z powyższym, gdy nie dysponuje się możliwościami zniszczenia środków napadu jądrowego, to ograniczamy się do ich obezwładnienia. Obezwładnienie taktycznych środków napadu jądrowego prowadzi się celem wzbronienia przez określony czas działalności ogniowej lub zmuszenia do opuszczenia stanowiska startowego /ogniowego/ czy utrudnienia pracy stanowiska naprowadzania kierowanych pocisków raketowych. Do wykonania tego zadania może być wykorzystana artyleria pułku. Jednym z zadań artylerii pułku w obronie jest niszczenie lub obezwładnienie środków napadu jądrowego rozwiniętych w ugrupowaniu brygad zmechanizowanych pierwszego rzutu nieprzyjaciela.

Zwalczanie artylerii nieprzyjaciela jest organizowane na szczeblu dywizji, przy wykorzystaniu do tego celu artylerii i niekiedy uderzeń lotnictwa. Artyleria pułku może brać udział w zwalczaniu artylerii nieprzyjaciela /zazwyczaj artylerii bezpośredniego wsparcia brygad zmechanizowanych pierwszego rzutu nieprzyjaciela/ wg planu dowódcy artylerii dywizji.

W celu zniszczenia baterii artylerii nieprzyjaciela należy zużyć dużą ilość amunicji /440-660 pocisków/ i z tego powodu podstawową formą zwalczania artylerii nieprzyjaciela jest jej obezwładnienie. Zadanie to może być wykonane przez obezwładnienie stanowisk ogniowych lub punktów obserwacyjnych

czy stacji radiolokacyjnych. Artyleria pułku broniącego się na samodzielnym kierunku jest wykonawcą całokształtu zadań w zakresie zwalczania artylerii nieprzyjaciela.

Zwalczanie moździerzy nieprzyjaciela jest organizowane siłami i środkami artylerii pułku. Do tego celu wykorzystana jest przede wszystkim artyleria wzmocnienia. Zwalczanie moździerzy nieprzyjaciela wykonuje się przez obezwładnienie stanowisk ogniowych lub punktów obserwacyjnych.

Zwalczanie taktycznych środków napadu jądrowego, artylerii i moździerzy nieprzyjaciela jest realizowane przez cały okres walki obronnej pułku.

Obezwładnienie podchodzących pododdziałów nieprzyjaciela rozpoczyna się od chwili wejścia ich kolumn w zasięg ognia artylerii pułku, w celu zadania strat, wzbronienia manewru i opóźnienia podejścia. Pododdziały nieprzyjaciela w marszu zwalczą się przeważnie w czasie przekraczania punktów terenowych w których można nie tylko zadać straty ale i opóźnić ich manewr. Takimi punktami są skrzyżowania i rozwidłania dróg, drogi przebiegające przez lasy lub miejscowości, mosty, groble, jary i wąwozy. Najskuteczniejszym jest ogień artylerii do nieprzyjaciela będącego poza ukryciem tj. w czasie zajmowania lub opuszczenia rejonów ześrodkowania i w czasie rozwijania do natarcia. Zadanie to jest wykonywane przez zwalczanie kolumn, prowadzenie dalekich napadów ogniowych /DNO/, lub ześrodkowań ognia /ZO/ a w sprzyjających warunkach również ogniem zmasowanym /OZmas/.

Osłonę zapór inżynierskich ogniem artylerii wykonuje się w celu uniemożliwienia pododdziałom nieprzyjaciela wykonania przejść i swobodnego przekroczenia odcinków terenu na których ustawiono przeszkody, a tym samym zmuszenie do zrezygnowania lub opóźnienia natarcia na tym kierunku. Zadanie to może być wykonane ogniem artylerii na wprost i z zakrytych stanowisk ogniowych we współdziałaniu z ogniem pododdziałów czołgów i piechoty. Podstawowym rodzajem ogni w osłonie zapór inżynierskich jest ogień z obserwacji pojedynczych dział, plutonów i ogień zaporowy /OZ/ baterii.

W obronie organizowanej bez styczności z nieprzyjacielem artyleria pułku może brać udział we wsparciu pododdziałów broniących pasa przesłaniania /według decyzji dowódcy artylerii dywizji/ oraz wspierać walkę pododdziałów broniących p.

pozycji przedniej i ubezpieczeń bojowych. Zadanie to zazwyczaj będzie wykonywać część artylerii pułku z tymczasowych, wysuniętych do przodu stanowisk ogniowych. Wsparcie walki pododdziałów broniących się w pasie przełamania, na pozycji przedniej i ubezpieczeń bojowych wykonuje się ogniem na wprost i pośrednim /ogień z obserwacji pojedynczych dział, plutonów i baterii, ześrodkowanie ognia, daleki napad ogniowy, ogień zaporowy/. Szczególną uwagę należy zwrócić na współdziałanie ogniowe między pododdziałami artylerii i wspieranymi pododdziałami podczas realizacji powyższego zadania.

Odparcie ataku piechoty i czołgów nieprzyjaciela jest dokonywane przez zadanie strat /obezwładnienie lub zniszczenie/ atakującym pododdziałom nieprzyjaciela oraz zmuszenia ich do zaniechania /załamania/ natarcia lub znacznego jego opóźnienia. W wykonaniu tego zadania należy dążyć do udaremnienia jednoczesnego ataku przedniego skraju obrony pułku przez całość zgrupowania uderzeniowego nieprzyjaciela i zmuszenia go do atakowania kolejno pododdziałami /zgrupowaniami/. W odparciu ataku piechoty i czołgów nieprzyjaciela biorą udział wszystkie pododdziały artylerii i moździerzy pułku od rubieży największego zasięgu ich ognia, gdyż jest to jedno z najważniejszych zadań artylerii pułku w obronie. Zadanie to wykonywane jest ogniem pośrednim i na wprost w powiązaniu z systemem ognia piechoty i czołgów oraz w oparciu o rozbudowany system zapór i przeszkód. Podstawowymi rodzajami ogni artylerii w odparciu ataku piechoty i czołgów są ogień z obserwacji, ześrodkowania ognia i ogień zaporowy wykonywane bezpośrednio przed rejonami obrony wspieranych pododdziałów. Szczególnie ważnym zadaniem w tym okresie jest zwalczanie broni pancernej nieprzyjaciela /czołgów i transporterów opancerzonych/ na bezpośrednich podejściach do przedniego skraju obrony.

Pododdziały nieprzyjaciela, które włamały się w ugrupowanie obronne pułku zwalczą się w rejonie włamania w celu wzbronienia dalszego ich rozprzestrzeniania w głąb i wszerz, /szczególnie na kierunku przewidywanego kontrataku drugiego rzutu pułku/ stworzenia warunków wykonania kontrataku i od-tworzenia uprzedniego położenia. Zadanie to może być wykonywane pr

ogniem pośrednim i na wprost, wykorzystując do tego celu środkami ogniowymi będącymi w dyspozycji dowódcy batalionu, na kierunku którego nastąpiło włamanie oraz z dyspozycji dowódcy pułku. W czasie zwalczania nieprzyjaciela w rejonie włamania wykonuje się ogień z obserwacji, ogień zaporowy i ześrodkowania ognia.

Odwoły nieprzyjaciela zwalczą się w celu uniemożliwienia wprowadzenia jego świeżych sił w rejon włamania lub na kierunku wykonywanych uderzeń jądrowych, wykorzystanie skutków dokonanego włamania lub uderzenia jądrowego, a tym samym dalszej kontynuacji natarcia. Zadanie to ma szczególne znaczenie w momencie wykonywania kontrataku drugim rzutem /odwodem/ pułku. Zwalczanie odwołów nieprzyjaciela może być realizowane ogniem z zakrytych stanowisk ogniowych artylerii przy współdziałaniu broni jądrowej i lotnictwa przez wykonanie obezwładnienia kolumn, dalekich napadów ogniowych, ześrodkowań ognia i ogni zaporowych, a w sprzyjających warunkach ogniem z obserwacji i na wprost.

Stwarzając warunki do wykonania kontrataku drugim rzutem /odwodem/ pułku należy:

- obezwładnić artylerię i moździerze nieprzyjaciela w rejonie włamania, które mogą oddziaływać na wychodzące i rozwijające się pododdziały do kontrataku;
- wesprzeć walkę o utrzymanie podstawy wyjściowej do kontrataku przez rozwinięcie na tym kierunku odwodu przeciwpancernego i wzbronienia nieprzyjacielowi rozwijania natarcia;
- wzbronić dopływ świeżych sił nieprzyjaciela w rejon włamania.

Kontratak drugiego rzutu /odwodu/ pułku z zasady poprzedza się ogniowym przygotowaniem, w którym obezwładnia się siły i środki nieprzyjaciela przed frontem pododdziału kontratakującego oraz na jego skrzydłach. Ogniowe przygotowanie kontrataku wykonuje się w celu osłony rozwinięcia drugiego rzutu /odwodu/ pułku i stworzenia warunków do ataku z marszu. Wykonywane ono jest w formie nawały ogniowej w połączeniu z ogniem na wprost.

Wsparcie kontrataku polega na kolejnym obezwładnieniu sił i środków nieprzyjaciela przechodzących do obrony na kierunku wykonywanego kontrataku.

Zadanie ogniowego zabezpieczenia kontrataku może być wykonane ogniem z obserwacji lub pojedynczymi ześrodkowaniami ognia. W realizacji tego zadania ważną czynnością jest osłona skrzydeł kontrataku i umocnienie opanowanej rubieży przez kontratakujący pododdział. W tym celu planuje się i wykonuje ogień zaporowe.

Artyleria pułku może brać udział we wsparciu kontrataku drugiego rzutu dywizji, wykonując zadania ogniowe zaplanowane i postawione do wykonania przez dowódcę artylerii dywizji. Realizując powyższe zadania artyleria pułku może prowadzić ogień z obserwacji, ześrodkowania ognia i ogień zaporowe.

Oslonę skrzydeł ugrupowania obronnego pułku i osłonę luk oraz styków między pododdziałami wykonuje się ogniem artylerii na wprost /odvodu przeciwpancernego pułku i z rejonów obrony pierwszorzutowych pododdziałów/ i z zakrytych stanowisk ogniowych. W wykonaniu powyższego zadania ogień artylerii wiąże się w jednolity system z ogniem czołgów, broni piechoty i zaporami inżynieryjnymi. W osłonie skrzydeł, luk i styków wykonuje się ogień z obserwacji plutonów i baterii, ześrodkowania ognia i ogień zaporowe.

Zwalczaniem stanowisk dowodzenia i środków radiotechnicznych nieprzyjaciela dezorganizuje się system dowodzenia i rozpoznania nieprzyjaciela. W realizacji tego zadania obezwładnia się sztaby, węzły łączności oddziałów i pododdziałów oraz stacje radiolokacyjne nieprzyjaciela. Zasadniczym ogniem przy wykonaniu powyższego zadania są ześrodkowania ognia, a w sprzyjających warunkach /szczególnie przy zwalczaniu stacji radiolokacyjnych/ - ogień z obserwacji i ogień na wprost.

Zwalczanie taktycznych desantów powietrznych nieprzyjaciela przez artylerię pułku rozpoczyna się z momentem jego lądowania w określonym rejonie. Ogień artylerii pułku uniemożliwia nieprzyjacielowi dokonania zbiórki rozproszonych sił po desantowaniu w większe pododdziały oraz wzbrania nieprzyjacielowi uchwycenia obiektów terenowych polepszających położenie desantu. Zadanie to jest wykonywane ogniami z obserwacji, ześrodkowaniami ognia i ogniem zaporowym. Kolejnym zadaniem artylerii pułku jest wsparcie pododdziałów likwidujących desant

powietrzny. Powyższe zadanie jest realizowane przez artylerię pułku ogniami charakterystycznymi dla natarcia /ogień na wprost, ognie z obserwacji, ześrodkowania ognia a niekiedy kolejne ześrodkowania ognia/.

2. WZMOCNIENIE PUŁKU PODODZIAŁAMI ARTYLERII

Wzmocnienie pułku pododdziałami artylerii wynika bezpośrednio z potrzeb ogniowych walki obronnej i zależy od miejsca, roli oraz zadania pułku w ugrupowaniu obronnym dywizji. Największe potrzeby ogniowe będzie mieć pułk broniący się na ważnym kierunku /szczególnie na kierunku zagrożenia pancernego/. Stosunkowo mniejsze potrzeby ogniowe będzie wykazywać pułk broniący się na pomocniczym kierunku. Najmniejsze potrzeby ogniowe będą w pułku broniącym się w drugim rzucie lub na biernych kierunkach /np. przy osłonie skrzydła/.

Na wzmocnienie pułku pododdziałami artylerii mają również poważny wpływ warunki w jakich pułk przechodzi do obrony, zakres zadań ogniowych wykonywanych na kierunku broniącego się pułku przez artylerię dyspozycyjną dywizji, dywizjon rakiet taktycznych i lotnictwo oraz przewidywane siły w zgrupowaniu uderzeniowym nieprzyjaciela.

Pułk organizujący obronę w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem na kierunku głównego wysiłku dywizji, może dysponować dotychczasowym wzmocnieniem artylerią, którą otrzymał na realizację uprzedniego zadania /np. natarcia/. Może ono wynosić 1-2 dywizjony artylerii lub pułk artylerii bez jednego dywizjonu.

Pułk broniący się w pierwszym rzucie dywizji na pomocniczym kierunku może otrzymać do dywizjonu artylerii.

W warunkach przejścia pułku do obrony w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, przy jednoczesnej zmianie jego roli i miejsca w ugrupowaniu dywizji w stosunku do uprzednio wykonywanego zadania, może on otrzymać wzmocnienie artylerią drogą zmiany podporządkowania w dywizji lub pozostawać z częścią dotychczas posiadanej artylerii.

W obronie organizowanej bez styczności z nieprzyjacielem wzmocnienie pułku artylerią zależy od miejsca i roli pułku w ugrupowaniu bojowym dywizji i zamiaru walki dowódcy dywizji. W wypadku, gdy dowódca dywizji zamierza załamać natarcie nieprzyjaciela pułkami pierwszego rzutu, one otrzymają maksymalne wzmocnienie artylerią /1-2 dywizjony artylerii/ lub pułk artylerii bez dywizjonu/, natomiast pułk drugiego rzutu otrzyma **minimalną** ilość artylerii lub działo tylko z artylerią organiczną. Jeżeli zamierza się rozstrzygnąć walkę w głębi rejonu obrony siłami pułków drugiego rzutu, a pułki pierwszego rzutu mają spełniać rolę pomocniczą, wówczas pułki pierwszego rzutu mogą otrzymać do dywizjonu artylerii lub wykonywać zadanie tylko przy użyciu organicznej artylerii przy wykorzystaniu wsparcia artylerii dyspozycyjnej dywizji. W tych warunkach pułk broniący się w drugim rzucie dywizji może być wzmocniony 1-2 dywizjonami artylerii.

Z chwilą powzięcia decyzji odnośnie wykorzystania pułku drugiego rzutu dywizji, we wszystkich wypadkach może on być wzmocniony artylerią w sile do dywizjonu drogą zmiany podporządkowania.

Pułkowi zmechanizowanemu broniącemu się na kierunku głównego zagrożenia pancernego nieprzyjaciela, w szczególnych wypadkach może być podporządkowany na wykonanie określonego zadania odwód przeciwpancerny dywizji /dywizjon przeciwpancerny/. Pułk czołgów nie otrzymuje wzmocnienia artylerią przeciwpancerną.

Pułk broniący się tylko z organicznymi pododdziałami artylerii w zasadzie nie otrzymuje wzmocnienia w środkach **rozpoznania** artyleryjskiego. Pułk organizujący obronę w rejonie głównego wysiłku dywizji może być wzmocniony 4-6 śmigłowcami, a w wypadku wykonywania przez artylerię pułku obezwładnienia artylerii nieprzyjaciela może otrzymać pluton rozpoznania dźwiękowego. Niekiedy pułkowi może być przydzielony pluton stacji radiolokacyjnych NRS-1. W wypadku wzmocnienia pułku dywizjonem artylerii z ABAA, może być przydzielona również stacja radiolokacyjna SNAR-2. Jeżeli pułkowi zostanie przydzielona część pułku artylerii wraz ze sztabem, to poza wyżej wymienionymi środkami rozpoznania artyleryjskiego pułk może

otrzymać pluton topograficzny lub jego część.

Ponadto pułk może wykorzystywać wsparcie ogniowe artylerii dyspozycyjnej dywizji. Może ona wykonywać zadania zaplanowane na szczeblu pułku w określonym terminie /okresie walki/, wyznaczonymi siłami /1-2 dywizjonami/ i ograniczonym zużyciem amunicji.

3. PODZIAŁ ARTYLERII PUŁKU W OBRONIE

W podziale artylerii pułku w obronie należy przestrzegać następujących ogólnych zasad:

- pododdziały artylerii o większej donośności i sile ognia pozostawiać w dyspozycji dowódcy pułku, a o mniejszej - przydzielać batalionom;
- większą ilość środków przeciwpancernych należy wydzielać na kierunek zagrożenia pancernego, a artylerii do ognia pośredniego i środków rozpoznania artyleryjskiego na kierunek głównego uderzenia nieprzyjaciela /do rejonu głównego wysiłku pułku/;
- w pierwszej kolejności należy zabezpieczać potrzeby batalionów pierwszego rzutu, a w następnej kolejności potrzeby szczebla pułkowego /dyspozycji dowódcy pułku/;
- przy podjęciu decyzji odnośnie użycia batalionu drugiego rzutu /odvodu/, należy dokonać zmian w podziale artylerii zgodnie z nową sytuacją taktyczną i zmienionymi zadaniami batalionów;
- dokonując podziału artylerii należy uwzględniać jej przeznaczenie, dotychczasowy podział i położenie oraz warunki terenowe;
- podział artylerii i jej rozmieszczenie powinny zapewniać dobre warunki dowodzenia w toku walki obronnej.

Plutony przeciwpancerne /PPK i SPG-9/ z kompanii wsparcia batalionów wykorzystuje się do zwalczania broni pancerniej nieprzyjaciela zgodnie z decyzją dowódców batalionów.

Plutony moździerzy z kompanii wsparcia wykorzystuje się według decyzji dowódców batalionów. Plutony moździerzy 82 mm przydziela się do kompanii pierwszego rzutu batalionu jako środki wzmocnienia. Pluton moździerzy 120 mm z zasady pozostaje w dyspozycji dowódcy batalionu /szczególnie, gdy

batalion nie zostanie wzmocniony artylerią do ognia pośredniego/. Jeżeli batalion otrzyma wzmocnienie artylerią wykonującą zadania ogniem z zakrytych stanowisk ogniowych, pluton moździerzy 120 mm może być przydzielony do kompanii wykonującej główne zadanie.

Baterią przeciwpancerną pułku zazwyczaj jest wykorzystywana jako odwód przeciwpancerny pułku lub może wchodzić w jego skład. W wypadku otrzymania przez pułk wzmocnienia artylerią przeciwpancerną, bateria przeciwpancerna może być przydzielona batalionowi broniącemu się na kierunku zagrożenia pancernego nieprzyjaciela.

Baterię haubic 122 mm pułku z zasady pozostawia się w dyspozycji dowódcy pułku i wyznacza się ją do wsparcia jednego z batalionów pierwszego rzutu. Jeżeli pułkowi przydzielono artylerię do ognia pośredniego, organiczną baterię haubic 122 mm można przydzielić batalionowi broniącemu się w pierwszym rzucie. W obronie pułku w terenie lesistym, silnie porośniętym lub na szerokim froncie, baterię haubic z zasady ^{należy} przydzielić jednemu z batalionów pierwszego rzutu.

Artylerię wzmocnienia pułku wykorzystuje się następująco:

- przydzielony pułkowi jeden dywizjon artylerii pozostawia się w dyspozycji dowódcy pułku, a z jego składu wydziela się baterie do wsparcia batalionów pierwszego rzutu. W tym wypadku baterię haubic 122 mm można pozostawić w dyspozycji dowódcy pułku lub przydzielić jednemu z batalionów pierwszego rzutu;
- przydzielone pułkowi dwa dywizjony artylerii można wykorzystać następująco: jeden dywizjon /zazwyczaj artylerii ciężkiej/ pozostawia się w dyspozycji dowódcy pułku, a drugi może być przydzielony do batalionu broniącego się na kierunku głównego wysiłku pułku. W tej sytuacji baterię haubic 122 mm pułku z zasady przydziela się batalionowi broniącemu się na pomocniczym /samodzielnym/ kierunku;
- przydzielony pułk artylerii bez dywizjonu pozostawia się w dyspozycji dowódcy pułku, wydzielając po baterii z każdego dywizjonu do wsparcia pierwszorzutowych batalionów, a baterię haubic 122 mm przydziela się batalionowi broniącemu się na

kierunku głównego wysiłku pułku. W tej sytuacji można również pułk artylerii bez dywizjonu pozostawić w dyspozycji dowódcy pułku, wydzielając jeden dywizjon do wsparcia batalionu broniącego się na kierunku głównego wysiłku pułku, a baterię haubic z reguły przydziela się batalionowi broniącemu się na drugorzędnym /samodzielnym/ kierunku;

- wsparcie ogniowe określonymi siłami artylerii dyspozycyjnej artylerii dywizji wykorzystuje się zgodnie z planem szefa artylerii pułku.

Jeżeli pułkowi został podporządkowany dywizjon przeciwpancerny dywizji /odwód przeciwpancerny dywizji/, to pozostawia się go w dyspozycji dowódcy pułku, natomiast pułkową baterię przeciwpancerną można przydzielić batalionowi broniącemu się na kierunku głównego zagrożenia pancernego nieprzyjaciela.

Podczas dokonywania podziału środków rozpoznania należy uwzględniać ich przeznaczenie i możliwości techniczne, oraz zadania dywizjonów, którym są one przydzielane.

Podział środków rozpoznania artyleryjskiego zależy od wzmocnienia pułku artylerią do ognia pośredniego. Jeżeli pułk został wzmocniony jednym dywizjonem artylerii, to posiadane środki rozpoznania artyleryjskiego wykorzystuje się centralnie. W wypadku, gdy pułk otrzyma więcej niż jeden dywizjon, to część środków rozpoznania można przydzielić do dyspozycji dowódców dywizjonów. Stację radiolokacyjną SNAR-2 pozostawia się w dywizjonie z którym przybyła do pułku. Dywizjony mogą otrzymać po 1-2 śmigłowcoloty. W dyspozycji szefa artylerii należy pozostawić pluton rozpoznania dźwiękowego, pluton /drużynę/ topograficzną, pluton stacji radiolokacyjnych NRS-1 i część przydzielonych śmigłowcolotów.

4. UGRUPOWANIE ARTYLERII W OBRONIE PUŁKU

/szkic - załącznik nr 3/

Ugrupowanie bojowe artylerii stanowi element ugrupowania obronnego określonego szczebla. Artyleria batalionów wchodzi w skład ugrupowania danych batalionów. Artyleria dyspozycyjna pułku /pułkowa grupa artylerii, bateria haubic 122 mm/ i bateria przeciwpancerna stanowią oddzielne elementy ugrupowania bojowego pułku.

Ugrupowanie bojowe artylerii pułku powinno zapewnić wykonanie zadań bojowych zgodnie z zamiarem walki i decyzją dowódcy pułku. Pododdziały artylerii i poszczególne środki /działa, PPK/ powinny być tak rozmieszczone aby uniknąć zbytniego ich skupienia, a tym samym wykluczyć możliwość poniesienia dużych strat od jednego wybuchu jądrowego. Ponadto ugrupowując artylerię należy w maksymalnym stopniu wykorzystać warunki terenowe i przybliżyć wykonawców ognia /dowódców pododdziałów artylerii/ do wspieranych batalionów /kompanii/. W działaniach obronnych oprócz głównych rejonów stanowisk ogniowych i punktów obserwacyjnych, rozpoznaje się i przygotowuje zapasowe rejony rozmieszczenia artylerii oraz planuje się manewr w celu zapewnienia ciągłości wsparcia pododdziałów w całym rejonie obrony pułku. We wszystkich wypadkach ugrupowanie artylerii powinno zapewniać ciągłość i elastyczność dowodzenia, kierowania ogniem oraz współdziałania między pododdziałami artylerii w czasie wykonywania zadań.

a/ Ugrupowanie artylerii batalionów w obronie

Artylerię batalionów ugrupowuje się w ich rejonie obrony zgodnie z decyzją dowódców batalionów.

Plutony moździerzy 82 mm rozmieszcza się na stanowiskach ogniowych w ugrupowaniu kompanii, którym zostały przydzielone lub bezpośrednio za ich ugrupowaniem w odległości 0,8-1,2 km od przedniego skraju obrony. Punkty obserwacyjne dowódców plutonów rozwija się przy punktach obserwacyjnych dowódców wspieranych kompanii lub w ich pobliżu.

Stanowiska ogniowe plutonu moździerzy 120 mm ugrupowuje się bezpośrednio z kompaniami pierwszego rzutu broniących się w rejonie głównego wysiłku batalionu w odległości 1,5-2,0 km od przedniego skraju obrony. Dotyczy to zarówno plutonu moździerzy 120 mm przydzielonego do kompanii pierwszego rzutu batalionu, jak i pozostającego w dyspozycji dowódcy batalionu. Punkt obserwacyjny dowódcy tego plutonu rozmieszcza się razem lub w pobliżu punktu obserwacyjnego dowódcy wspieranej kompanii, a niekiedy przy punkcie obserwacyjnym dowódcy batalionu.

Pluton przeciwpancerny batalionu rozmieszcza się w ugrupowaniu pierwszorzutowych kompanii broniących się na kierunku zagrożenia pancernego nieprzyjaciela. PPK przenośne i SPG-9 rozwija się bezpośrednio na stanowiskach ogniowych w gotowości do odpierania broni pancernej nieprzyjaciela w odległości 100-500 m od przedniego skraju na froncie 200-250 m. Odstępy między zestawami przenośnymi wynoszą 100-150 m. Srodki transportu plutonu przeciwpancernego batalionu z zapasem amunicji należy rozmieszczać w pobliżu stanowisk ogniowych w rejonie ukrytym przed rozpoznaniem naziemnym i powietrznym nieprzyjaciela.

b/ Ugrupowanie artylerii dyspozycyjnej w obronie pułku

Artylerię dyspozycyjną pułku ugrupowuje się w rejonie obrony zgodnie z decyzją dowódcy pułku.

W wypadku pozostawienia baterii haubic 122 mm w dyspozycji dowódcy pułku, wyznacza się dla niej stanowiska ogniowe na kierunku /w rejonie/ głównego wysiłku pułku za ugrupowaniem pierwszorzutowych batalionów w odległości 2-5 km od przedniego skraju obrony. Stanowiska ogniowe baterii haubic 122 mm przydzielonej do jednego z batalionów pierwszego rzutu wyznacza ^{się} na wyżej podanej odległości na kierunku batalionu, któremu została podporządkowana. Punkt obserwacyjny rozwija się w pobliżu lub przy punkcie obserwacyjnym dowódcy wspieranego batalionu, lub na kierunku którego działa,

Dywizjon dyspozycyjny /pułk artylerii bez dywizjonu lub pułkową grupę artylerii/ ugrupowuje się na głównych stanowiskach ogniowych na kierunku prawdopodobnego głównego uderzenia nieprzyjaciela za ugrupowaniem bojowym pierwszorzutowych batalionów w odległości 2-5 km od przedniego skraju obrony. Dywizjony artylerii ciężkiej mogą być ugrupowywane na odległości 3-6 i więcej km od przedniego skraju. Przy wyznaczaniu stanowisk ogniowych artylerii wzmocnienia należy uwzględniać możliwość wykonania zadań ogniowych, wykorzystania warunków terenowych i współdziałania ogniowego między pododdziałami artylerii. Punkty obserwacyjne dywizjonu, pułki artylerii lub pułkowej grupy artylerii rozwija się w ugrupowaniu pierwszorzutowych batalionów. Powinny one zapewniać obserwację i

i rozpoznanie przed całym frontem obrony pułku, a przynajmniej przed rejonem głównego wysiłku. Jeżeli do wsparcia batalionów pierwszego rzutu wyznaczono baterie ze składu artylerii dyspozycyjnej, to punkty obserwacyjne tych pododdziałów artylerii rozmieszcza się przy punktach obserwacyjnych dowódców wspieranych batalionów lub w ich pobliżu.

W ugrupowaniu artylerii, oprócz głównych stanowisk ogniowych i punktów obserwacyjnych wyznacza się i przygotowuje zapasowe i tymczasowe /pomocnicze/ stanowiska ogniowe i punkty obserwacyjne zgodnie z wytycznymi dowódcy artylerii dywizji oraz zamiarem walki i decyzją dowódcy pułku.

W wypadku wykonywania zadania wsparcia walki oddziału wydzielonego w pasie przesłaniania lub na pozycji przedniej zajmuje się tymczasowe stanowiska ogniowe wysunięte do przodu, a punkty obserwacyjne przy dowódcy wspieranego oddziału czy pododdziału.

W celu przygotowania artylerii do realizacji zadań na korzyść drugiego rzutu /odwołu/ pułku wykonującego kontratak lub przechodzącego do obrony kolejnej rubieży, przewidując przebieg działań bojowych, wybiera się i przygotowuje się, a zajmuje się z chwilą powzięcia decyzji zapasowe stanowiska ogniowe i punkty obserwacyjne.

Odstępy między stanowiskami ogniowymi baterii w dywizjonie powinny wynosić 1-2 km, a między dywizjonami 2-3 km. Takie odległości wykluczają jednoczesne zniszczenie dwóch baterii jednym uderzeniem jądrowym nieprzyjaciela a jednocześnie nie zostaną naruszone warunki ciągłego dowodzenia i kierowania ogniem.

Wybierane i zajmowane stanowiska ogniowe przygotowuje się do odparcia broni pancernej nieprzyjaciela ogniem na wprost co umożliwia włączenie artylerii strzelającej ogniem pośrednim do ogólnego systemu obrony przeciwpancernej pułku. Jeżeli z zajętego stanowiska ogniowego nie można prowadzić ognia na wprost, wówczas w jego pobliżu wybiera się stanowisko ogniowe do wykonania tego zadania.

Odwód przeciwpancerny pułku jest rozmieszczany w rejonie ześrodkowania na kierunku przewidywanego zmasowanego uderzenia broni pancernej nieprzyjaciela na wysokości rejonu

drugiego rzutu /odvodu/ pułku lub bezpośrednio za nim, w pobliżu węzła dróg. Rejon ześrodkowania odwodu przeciwpancernego w sile baterii powinien mieć powierzchnię 1-2 km². Odwód przeciwpancerny pułku może otrzymać zadanie odpierania broni pancernej na 1-3 kierunkach działania a na każdym kierunku wyznacza się 1-3 rubieży rozwinięcia. Szerokość rubieży rozwinięcia powinna wynosić 1500-2000 m. Rubieże rozwinięcia wybiera się na kierunkach zagrożenia pancernego nieprzyjaciela w powiązaniu z rejonami obrony pododdziałów pułku. Najdalej wysunięte do przodu rubieże rozwinięcia powinny opierać się o punkty oporu kompanii drugiego rzutu batalionu w celu pogłębienia obrony przeciwpancernej na tym kierunku. Następne rubieże rozwinięcia powinny być wyznaczone między rejonami obrony pierwszego i drugiego rzutu /odvodu/oraz w oparciu o rejon obrony drugiego rzutu. Rejon ześrodkowania odwodu przeciwpancernego przygotowuje się jako rejon przeciwpancerny pułku.

Srodki rozpoznania artyleryjskiego ugrupowuje się uwzględniając ich zadanie, możliwości techniczne sprzętu, warunki terenowe i przewidywany manewr /patrz - skrypt "Charakterystyka środków rozpoznania artyleryjskiego pułku" nr bibl. 12416/.

5. SYSTEM OGNIARTYLERII W OBRONIE PUŁKU

W obronie pułku tworzy się jednolity system ognia wszystkich rodzajów broni. Przejawia się to w przygotowaniu ognia artylerii i czołgów na podejściach do rubieży obrony oraz zorganizowanie ciągłej strefy wszelkiego rodzaju ognia przed przednim skrajem obrony, na skrzydłach i w głębi obrony a także w ześrodkowaniu w krótkim czasie silnego ognia na zagrożonym kierunku lub przed określonym rejonem obrony.

a/ System ognia artylerii strzelającej z zakrytych stanowisk ogniowych

System ognia artylerii stanowi podstawę ogólnego systemu ognia. W systemie ognia artylerii przygotowuje się ześrodkowania ognia i ogień zaporowy na przedpolu rejonu obrony i na całą jego głębokość. Organizuje się go z uwzględnieniem uderzeń

broni jądrowej, ścisłego współdziałania z ogniem czołgów i broni piechoty oraz z rozmieszczeniem zapór inżynierskich.

System ognia organizuje się na podstawie decyzji dowódców ogólnowojskowych - dowódcy dywizji i dowódcy pułku. Z tego wynika, że system ognia artylerii pułku organizuje się nie tylko na korzyść walki pułku, ale również w interesie walki dywizji.

Zadania przygotowania ognia na korzyść przedsięwzięć dywizji przez artylerię pułku stawia dowódca artylerii dywizji. Takimi zadaniami zazwyczaj będzie udział artylerii pułku w zabezpieczeniu walki oddziału wydzielonego w pasie przesłaniania, obezwładnieniu pododdziałów nieprzyjaciela na podejściach i podstawach wyjściowych, wsparciu kontrataku drugiego rzutu /odvodu/ dywizji oraz zabezpieczenie skrzydła dywizji.

System ognia artylerii strzelającej z zakrytych stanowisk ogniowych obejmuje ześrodkowania ognia i ognie zaporowe dywizjonu dyspozycyjnego /pułku artylerii bez dywizjonu, pułkowej grupy artylerii/, baterii haubic 122 mm pułku i plutonów moździerzy batalionów.

System ognia organizuje szef artylerii pułku przy wykorzystaniu do tego celu dowódcy i sztabu artylerii wzmocnienia pułku.

Szef artylerii pułku organizuje system ognia artylerii w celu wykonania następujących głównych zadań taktycznych: zwalczanie nieprzyjaciela na podejściach do rubieży obronnej; odparcie ataku czołgów i piechoty na przedni skraj obrony; niszczenie sił żywych i środków ogniowych nieprzyjaciela w rejonie włamania oraz wsparcie kontrataku drugiego rzutu /odvodu/ pułku; osłona skrzydeł rejonu obrony oraz luk i styków między pododdziałami pułku. W celu wykonania każdego z wyżej wymienionych zadań dowódca dywizjonu /pułku artylerii, pułkowej grupy artylerii/ planuje dla poszczególnych pododdziałów artylerii 2-3 odcinki ognia.

W celu odparcia ataku czołgów i piechoty nieprzyjaciela na przedni skraj obrony organizuje przede wszystkim ogień zaporowy. Pododdziały artylerii zawczasu wstrzelują się do przydzielonych im odcinków ognia zaporowego. W wypadku braku możliwości wstrzeliwania, dane początkowe przygotowane do

odcinków ognia zaporowego należy sprawdzać pojedynczymi strzałami.

Jeżeli w rejonie obrony pułku znajdują się kierunki zagrożenia pancernego nieprzyjaciela wzdłuż dróg, a batalion broniący się na tym kierunku nie otrzymał wzmocnienia artylerią przeciwpancerną, to w tym wypadku dywizjon artylerii /pułk artylerii bez dywizjonu, pułkowa grupa artylerii/ przygotowuje ogień zaporowy w nakładkę, często z artylerią dyspozycyjną dowódcy dywizji.

W celu obezwładnienia nieprzyjaciela w rejonie włamania, wsparcia kontrataku drugiego rzutu /odvodu/, osłony skrzydeł, luk i styków wykorzystuje się ogień wszystkich pododdziałów i środków ogniowych rozmieszczonych na tym kierunku. Dla artylerii planuje się ześrodkowania ognia i ognie zaporowe.

W organizacji systemu ognia uwzględnia się przewidywane działanie nieprzyjaciela i warunki terenowe. Odcinki ześrodkowań ognia i ogni zaporowych planuje się w rejonach prawdopodobnego ugrupowania nieprzyjaciela oraz na przewidywanych kierunkach jego natarcia. Ponadto należy uwzględnić, aby w martwych przestrzeniach na ważnych kierunkach przed przednim skrajem i w głębi obrony, nie przestrzeżiwanych ogniem czołgów, PPK i karabinów maszynowych planować ogień pośredni artylerii i moździerzy.

Podczas przejścia pułku do obrony w styczności z nieprzyjacielem, pod aktywnym jego oddziaływaniem, szef artylerii, na podstawie decyzji dowódcy pułku, w pierwszej kolejności organizuje system ognia w celu umocnienia zajmowanej rubieży obronnej. W następnej kolejności system ognia jest udokładniony zgodnie z zachodzącymi zmianami w organizacji obrony.

System ognia artylerii w zasadzie powinien być zorganizowany przed przejściem nieprzyjaciela do natarcia, a ponadto powinien on być ciągle doskonalony na podstawie napływających danych z rozpoznania w toku walki obronnej pułku.

System ognia artylerii, odzwierciedlony na mapie działań bojowych pułku jest zatwierdzony przez dowódcę pułku.

b/ System ognia przeciwpancernego w obronie pułku

/szkic - załącznik nr 4/

W związku z nieustannym upancernianiem wojsk lądowych, zwalczanie opancerzonych wozów bojowych nieprzyjaciela stało się zasadniczym problemem działań obronnych pułku. Oprócz czołgów na polu walki pojawiły się samobieżne /opancerzone/ działa przeciwpancerne o parametrach ogniowych zbliżonych do czołgów i uzbrojone transportery opancerzone, które są środkami ogniowymi piechoty zmechanizowanej zdolnymi oddziaływać ogniem dział 20 mm na odległość do 1500 m.

Zasadniczym środkiem zwalczania broni pancernej nieprzyjaciela na znacznych odległościach od rubieży obronnej pułku mogą być uderzenia bronią jądrową i lotnictwa. Jednak wymagana wielkość odległości bezpiecznej dla wojsk własnych nawet podczas wykonywania uderzeń powietrznych o małej mocy jest dość znaczna /3000 do 4500 m/. Od tej granicy zwalczanie broni pancernej musi być realizowane klasycznymi środkami rażenia. Zadanie to ze względu na odporność broni pancernej, ograniczonej ilości środków, tylko częściowo może być wykonane uderzeniami lotnictwa myśliwsko-szturmowego i szturmowego oraz ogniem artylerii. Z tego powodu główna rola w zwalczaniu broni pancernej nieprzyjaciela na odległościach 3000-4000 m od przedniego skraju przypada zasadniczym środkom przeciwpancernym, a przede wszystkim PPK. W miarę zbliżenia się celów pancernych do przedniego skraju coraz większa ilość środków przeciwpancernych /z ręcznymi i indywidualnymi środkami obrony przeciwpancernej włącznie/ będzie brać udział w ich zwalczaniu.

W związku z powyższym zachodzi konieczność organizacji ogólnego systemu obrony przeciwpancernej pułku. W system obrony przeciwpancernej pułku wchodzi: kompanijne punkty oporu z rozmieszczonymi w nich środkami przeciwpancernymi; zasadzki czołgowe, rejony ześrodkowania i rubieże rozwinięcia odwodu przeciwpancernego i pododdziałów czołgów; artyleria wykonująca zadania z zakrytych stanowisk ogniowych na kierunku zagrożenia pancernego; zapory przeciwpancerne i naturalne przeszkody terenowe.

Obronę przeciwpancerną pułku organizuje się na całą głębokość obrony, a przede wszystkim na kierunkach zagrożenia pancernego.

W ogólnym systemie obrony przeciwpancernej zasadniczą rolę spełniają środki przeciwpancerne batalionów i pułku, łącznie z batalionem czołgów. Działalność ogniowa tych środków stanowi podstawę organizacji systemu ognia przeciwpancernego. System ognia przeciwpancernego w obronie stanowi podstawę obrony przeciwpancernej pułku i określa jej możliwości zwalczania broni pancerniej nieprzyjaciela.

Potrzeby pułku w zakresie nasycenia środkami przeciwpancernymi zależą od przewidywanej ilości atakującej broni pancerniej nieprzyjaciela, jej urzutowania i warunków terenowych. W zależności od tych czynników pułk jest wzmocniany środkami przeciwpancernymi ze szczebla dywizji, a na szczeblu pułku przeprowadza się podział przydzielonych i organicznych środków przeciwpancernych między bataliony oraz organizuje się odwód przeciwpancerny. W celu prawidłowego rozwiązania tego zagadnienia należy określić zadania w walce z bronią pancerną, jakie nakłada się w konkretnych warunkach na poszczególny batalionowy rejon obrony i odwód przeciwpancerny, czy pododdział czołgów.

System ognia przeciwpancernego w pułku zmechanizowanym można organizować przy wykorzystaniu następujących środków przeciwpancernych:

- plutony przeciwpancerne /3bp x 4 dr/	12	śr.	
- bateria przeciwpancerna	7	śr.	
- batalion czołgów	40	śr.	
	<hr/>		
	Razem	59	śr.

Oprócz tego w każdej drużynie kompanii piechoty znajduje się po jednym granatniku przeciwpancernym RPG-7. Razem w pułku można wykorzystać 81 granatników przeciwpancernych RPG-7. Granatniki przeciwpancerne RPG-7 dysponują stosunkowo małą donośnością i dlatego nie sumujemy ich do ogólnej ilości środków przeciwpancernych pułku, umożliwiając zwalczanie broni pancerniej na większych odległościach. Stanowią one środki bezpośredniej obrony przeciwpancernej drużyn do niszczenia broni pancerniej na rubieży styczności wojsk i w walce w głębi obrony.

Występują one, podobnie jak indywidualne środki przeciwpancerne, jako uzupełnienie systemu ognia przeciwpancernego.

Do ogólnej liczby środków przeciwpancernych w systemie ognia przeciwpancernego można zaliczać takie środki ogniowe /PPK, działa, czołgi i granatniki/, które dysponują takimi właściwościami ogniowymi /donośność, moc, strzał bezwzględny/ jakie posiada zwalczana broń pancerna.

Batalionowy rejon obrony stanowi główne ogniwo zwalczania broni pancernej nieprzyjaciela. Ilość środków przeciwpancernych w batalionowym rejonie obrony powinna zapewnić załamane natarcia batalionów pierwszego rzutu brygad nieprzyjaciela. W związku z powyższym większą część środków przeciwpancernych, a przede wszystkim czołgów należy przydzielać batalionom pierwszego rzutu. W batalionowym rejonie obrony do walki z bronią pancerną można wykorzystać środki przeciwpancerne kompanii piechoty zmotoryzowanej, organiczne i przydzielone środki przeciwpancerne /przede wszystkim czołgi/ ujęte w ogólnym systemie ognia przeciwpancernego i zapór przeciwpancernych oraz naturalnych przesłód terenowych. Dowódca batalionu większą część środków przydziela kompaniom a część pozostawia do swojej dyspozycji.

W kompanijnych punktach oporu może znajdować się oórócz organicznych granatników przeciwpancernych, do plutonu czołgów, a niekiedy pluton przeciwpancerny batalionu. Ugrupowanie środków przeciwpancernych w kompanijnych punktach powinno zapewniać: współdziałanie ogniowe wzdłuż frontu i na całą jego głębokość; możliwość manewru sprzętem i ogniem; kierowanie ogniem przeciwpancernym; oraz osłonę przed ogniem nieprzyjaciela. W ugrupowaniu środków przeciwpancernych należy dążyć, aby mogły one swoim ogniem oddziaływać na kierunki zagrożenia pancernej ze skrzydeł i z głębi obrony. Nie jest dopuszczalne ugrupowywanie środków przeciwpancernych w linię.

Do chwili rozpoczęcia natarcia środki przeciwpancerne zazwyczaj są rozmieszczane w ukryciach w pobliżu głównych stanowisk ogniowych. Oprócz głównych stanowisk ogniowych wyznacza się dla środków przeciwpancernych zapasowe stanowiska ogniowe celem ich przegrupowania po odparciu ataku broni pancernej. Środki przeciwpancerne ugrupowuje się na całą głębokość

punktu oporu kompanii, natomiast PPK nie bliżej niż 500 m od przedniego skraju.

Dowodzenie środkami przeciwpancernymi kompanijnego punktu oporu i kierowanie ich ogniem dokonuje się za pomocą łączności radiowej i sygnałów z ruchomych punktów dowodzenia /czołgów dowódców/ lub z punktów obserwacyjnych.

W celu ułatwienia kierowania ogniem środków przeciwpancernych podczas odpierania ataku broni pancernej opracowuje się szkic ognia przeciwpancernego, na którym nanosi się: stanowiska ogniowe każdego środka przeciwpancernego /PPK, czołgu, działa, granatnika/, sektory ostrzału, martwe przestrzenie w sektorach ostrzału, rubież maksymalnego zasięgu ognia /dla PPK również minimalną rubież zasięgu ognia/, rubież przerwania ognia przed przestrzeniami martwymi, dozory z uwzględnieniem odległości do nich od stanowiska ogniowego i sygnały dowodzenia. Oprócz tego na tym szkicu uwidacznia się stanowiska ogniowe i sektory ostrzału sąsiednich środków przeciwpancernych, z którymi należy współdziałać w walce /patrz szkic - załącznik nr 5/.

Dowódcy środków przeciwpancernych /PPK, czołgów, dział, granatników/ na każdym nowym stanowisku ogniowym wykonują szkic ognia przeciwpancernego.

W dyspozycji dowódcy batalionu najcelowiej jest pozostawić środki dysponujące dużymi możliwościami manewrowymi i siłą oraz skutecznością ognia. Stosując manewr sprzętem i ogniem dyspozycyjnych środków przeciwpancernych, dowódca batalionu może w krótkim czasie wzmocnić /pogłębiać/ obronę przeciwpancerną na zagrożonym kierunku w celu odparcia broni pancernej nieprzyjaciela.

Odwód przeciwpancerny pułku /szkic-załącznik nr 3/ organizuje się do wykonania następujących zadań:

- wzmocnienia obrony przeciwpancernej batalionów na kierunku głównego uderzenia broni pancernej nieprzyjaciela;
- zniszczenia we współdziałaniu z innymi środkami przeciwpancernymi, działającymi na kierunku jego rozwinięcia, broni pancernej nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony;
- zamknięcia rejonów /kierunków/ uderzeń jądrowych nieprzyjaciela;

- osłony rozwinięcia drugiego rzutu /odvodu/ pułku wykonującego kontratak;
- osłaniać skrzydła obrony pułku oraz zamykać luki i styki między pododdziałami pułku.

W skład odwodu przeciwpancernego może wchodzić organiczna bateria przeciwpancerna pułku, a w wypadku przydzielenia - dywizjon przeciwpancerny dywizji a niekiedy pododdział czołgów. Skład odwodu przeciwpancernego powinien zapewniać zniszczenie broni pancernej w drugim rzucie /odwodzie/ brygady nieprzyjaciela a tym samym załamania jej natarcia.

Odwód przeciwpancerny pułku ugrupowuje się w głębi obrony w pobliżu rejonu obrony drugiego rzutu /odvodu/ lub poza nim. W celu ułatwienia manewru odwód przeciwpancerny należy rozmieszczać przy węźle dróg.

W wyborze rejonu ześrodkowania odwodu przeciwpancernego, należy unikać rozmieszczania go w rejonach zajętych przez inne pododdziały pułku. W rejonie ześrodkowania środki ogniowe odwodu przeciwpancernego zajmują stanowiska ogniowe z okrężnym sektorem ostrzału. W celu wykonania zadań zwalczania broni pancernej nieprzyjaciela, odwodowi przeciwpancernemu wyznacza się rubieże rozwinięcia. Odwód przeciwpancerny powinien być w stałej gotowości do zajęcia rubieży rozwinięcia lub do zwalczania broni pancernej z zajmowanych stanowisk ogniowych w rejonie ześrodkowania.

Rubieże rozwinięcia wybiera się i przygotowuje z góry na najbardziej prawdopodobnych kierunkach zagrożenia pancernej: przed prawdopodobnymi rejonami uderzeń jądrowych nieprzyjaciela; w głębi rejonów obrony batalionów pierwszego i drugiego rzutu pułku; między rejonami obrony batalionów w celu osłony rozwinięcia drugiego rzutu pułku do kontrataku; na skrzydłach i w głębi obrony celem zamknięcia luk i styków pododdziałów oraz osłony skrzydła obrony pułku.

Na każdym kierunku zagrożenia pancernej nieprzyjaciela, zazwyczaj przygotowuje się 2-3 rubieże rozwinięcia odwodu przeciwpancernego. Najbardziej wysunięte do przodu rubieże rozwinięcia powinny znajdować się w odległości 2-3 km

od przedniego skraju obrony. Odległości między kolejnymi rubieżami rozwinięcia powinny być w granicach 2 km. Szerokość rubieży rozwinięcia zależy od składu odwodu przeciwpancernego. Bateria przeciwpancerna rozwija się na froncie 1,5-2,0 km, dywizjon przeciwpancerny 3-4,5 km, a kompania czołgów 1-2 km.

W rejonie ześrodkowania i na każdej rubieży rozwinięcia organizuje się system ognia przeciwpancernego, który obejmuje również ogień innych środków przeciwpancernych działających w danym rejonie.

Ugrupowanie bojowe odwodu przeciwpancernego w rejonie ześrodkowania i rubieżach rozwinięcia zależy od jego składu. Jeżeli w składzie odwodu przeciwpancernego znajdują się PPK i inne środki ogniowe /działa, czołgi, granatniki/, to ugrupowuje się je w luce między plutonami /bateriami/ PPK, na jednym ze skrzydeł, lub mogą one być dzielone i ugrupowywane w plutonach /bateriach/ PPK.

Oprócz głównych stanowisk ogniowych wybiera się i przygotowuje zapasowe. W miarę posiadania czasu na rubieżach rozwinięcia rozbudowuje /wybiera/ stanowiska ogniowe i przygotowuje drogi manewru. Czas przemarszu i rozwinięcia odwodu przeciwpancernego na rubieży, może być sprawdzany praktycznym jego rozwinięciem.

Dowódca odwodu przeciwpancernego opracowuje na mapie plan działania odwodu przeciwpancernego pułku, który jest zatwierdzony przez dowódcę pułku.

Dowódca odwodu przeciwpancernego kieruje działaniem odwodu przeciwpancernego z ruchomego punktu dowodzenia przy wykorzystaniu łączności radiowej i sygnałami.

Pułk czołgów w obronie nie jest wzmocniany środkami przeciwpancernymi. Czołgi znajdujące się w kompanijnych punktach oporu i drugim rzucie pułku zwalczają broń pancerną przed rejonami obrony. Zadania odwodu przeciwpancernego w pułku czołgów wykonuje odwód pancerny /część drugiego rzutu/ pułku.

Ważnym zagadnieniem organizacji systemu ognia przeciwpancernego jest określenie ilości środków przeciwpancernych jaką należy przeciwstawić danemu zgrupowaniu pancernemu nieprzyjaciela. W walce obronnej pułku, gdy brakuje czasu na

pełną rozbudowę stanowisk ogniowych, jeden środek przeciwpancerny /PPK, działko, czołg, granatnik/ może zniszczyć do 1,5 celu pancernego. Jak z powyższego wynika stosunek środków przeciwpancernych do celów pancernych powinien wynosić 1:1,5. Powyższe należy przyjmować przy kalkulacji potrzebnej ilości środków przeciwpancernych do odparcia /załamania/ określonego zgrupowania pancernego nieprzyjaciela przez rozpatrywany element ugrupowania obronnego pułku.

Następnym zagadnieniem rozpatrywanym podczas organizacji systemu ognia przeciwpancernego jest określenie ilości celów pancernych w ugrupowaniu nieprzyjaciela. Do celów pancernych należy zaliczyć wszystkie czołgi średnie i lekkie, samobieżne /pancerne/ działka przeciwpancerne i wszystkie uzbrojone transportery opancerzone, występujące jako środki ogniowe. Jednak uzbrojone transportery opancerzone nie mogą być traktowane jako czołgi ze względu na cienki pancerz, a tym samym możliwość łatwiejszego ich zniszczenia przez środki przeciwpancerne. Przyjmując, że zniszczenie czołgu osiąga się przy 2-3 trafieniach, a zniszczenie transportera opancerzonego - 1 trafieniem, a w najgorszym wypadku - dwoma trafieniami, to jeden czołg równoważny, dwa transportery opancerzone /stosunek 1:2/, a współczynnik przeliczeniowy transporterów opancerzonych wynosi 0,5. Po przeliczeniu przewidywanej ilości uzbrojonych transporterów opancerzonych przez współczynnik 0,5 wynika, że ilość przeliczeniowych celów pancernych zmniejszy się o połowę. Rozwinięcie tego zagadnienia jest zawarte w Biuletynie informacyjnym nr 1/80/ 1967 r. /nr bibl.012334/ i skrypcie "Niektóre zagadnienia obrony przeciwpancernej" /nr bibl.010543/.

6. NIEKTÓRE ZAGADNIENIA ORGANIZACJI DZIAŁAŃ ARTYLERII PUŁKU

Bezpośrednim organizatorem działań bojowych artylerii pułku jest szef artylerii. Do pracy w zakresie organizacji działań artylerii pułku może on wykorzystać dowódcę i sztab artylerii przydzielonej. W wypadku przydzielenia pułkowi artylerii wzmocnienia, szef artylerii rozpracowuje zagadnienia koncepcyjne /propozycje/ użycia i działania artylerii pułku

oraz organizuje w ogólnym zarysie system ognia artylerii. Wszystkie przedsięwzięcia natury technicznej organizacji systemu ognia z zakrytych stanowisk ogniowych i realizacji zadań ogniem pośrednim wykonuje dowódca i sztab artylerii przydzielonej. Szef artylerii jest organizatorem systemu ognia przeciwpancernego pułku.

W warunkach, gdy pułk nie otrzyma wzmocnienia artylerią i przechodzi do obrony tylko z organicznymi pododdziałami artylerii, wszystkie zagadnienia organizacji działań artylerii /zarówno koncepcję użycia i działania artylerii, jak i techniczne wykonanie ognia/ opracowuje szef artylerii pułku. Organizuje on działanie artylerii strzelającej z zakrytych stanowisk ogniowych i zwalczanie broni pancerniej nieprzyjaciela.

W pułku czołgów bezpośrednim organizatorem działań artylerii strzelającej ogniem pośrednim jest dowódca i sztab przydzielonego pododdziału /oddziału/ artylerii. System ognia przeciwpancernego w pułku czołgów organizuje dowódca i sztab pułku.

Podstawą do organizacji działań artylerii pułku w walce obronnej są:

- zadania artylerii pułku postawione przez dowódcę artylerii dywizji;
- zadanie pułku;
- wytyczne, a następnie decyzja dowódcy pułku;
- skład, położenie, stan i zaopatrzenie pododdziałów artylerii pułku;
- dane o nieprzyjacielu.

Organizacja działań bojowych artylerii w obronie pułku obejmuje:

- wypracowanie i złożenie propozycji;
- organizację przegrupowania artylerii;
- organizację i przeprowadzenie rekonesansu;
- planowanie ognia i manewru artylerii;
- postawienie zadań bojowych;
- organizację zabezpieczenia bojowego działań artylerii;
- kontrolę i pomoc w osiągnięciu gotowości artylerii.

Zakres przedsięwzięć związanych z organizacją działań artylerii pułku zależy od warunków, w jakich pułk przechodzi do działań obronnych i ilości czasu, którą można wydzielić na ich organizację. Poważny wpływ na metody i styl pracy szefa^a artylerii /a w pułku czołgów dowódcy artylerii i jego sztabu/ ma sposób i kolejność pracy dowódcy i sztabu pułku w zakresie organizacji obrony.

W warunkach przejścia do obrony w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, artyleria pułku nie będzie dysponować specjalnym czasem na organizację działań obronnych. Wszystkie niezbędne przedsięwzięcia w zakresie organizacji działań artylerii muszą być realizowane w toku wykonywania uprzedniego zadania. Szef artylerii /dowódca i sztab artylerii/ pułku musi zrealizować niezbędne czynności związane z organizacją nowych działań, przy jednoczesnym dowodzeniu i kierowaniu ogniem artylerii podczas wykonywania uprzednich zadań. Z powodu małej ilości czasu zakres wykonywanych przedsięwzięć organizacyjnych będzie ograniczony. W tych warunkach treść propozycji użycia artylerii może obejmować tylko te zagadnienia, które ulegają zmianom /np. zakres zadań, podział i ugrupowanie artylerii/. W miarę rozwiązywania poszczególnych zagadnień powinny być przekazywane zadania wykonawcom. Nie będzie również możliwości przeprowadzenia rekonesansu. Zadania bojowe stawiane mogą być w formie komend, krótkich zarządzeń i rozkazów. Dotyczyć one mogą wykonania poszczególnych przedsięwzięć związanych ze stworzeniem warunków, a następnie przejściem przez pododdziały pułku do realizacji zadań obrony. Najważniejszymi zagadnieniami w tym zakresie są zmiany w podziale i ugrupowaniu artylerii.

W czasie przechodzenia do obrony w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem wystąpi sytuacja w której część pododdziałów pułku zajmie już rubież obronną, a część sił będzie nadal realizować uprzednie zadania. Artyleria pułku w tych warunkach musi jednocześnie realizować zadania wsparcia działań obronnych i zaczepnych. Przejście od jednego rodzaju działań do drugiego będzie narastało kolejno od najniższych pododdziałów do całości sił pułku. Jeżeli pułk podczas realizacji uprzedniego zadania będzie posiadał zaangażowane w walce

wszystkie siły, to zaistnieje konieczność odtwarzania drugiego rzutu /odvodu/. Artyleria pułku może otrzymać zadanie osłony przegrupowania pododdziałów i odtwarzania odwodów.

W wypadku przechodzenia do obrony bez styczności z nieprzyjacielem, będziemy posiadać więcej czasu na organizację działań artylerii. W sprzyjających warunkach, gdy będziemy dysponowali kilku godzinami czasu, mogą być rozpatrywane przez szefa artylerii /dowódcę i sztab artylerii/ pułku wszystkie omówione wyżej przedsięwzięcia organizacji działań artylerii w obronie pułku.

a/ Wypracowanie i złożenie propozycji użycia artylerii

Wypracowanie propozycji /decyzji/ użycia artylerii nie może opóźnić osiągnięcia gotowości pododdziałów artylerii do wykonywania zadań. Praca w zakresie przygotowania artylerii do działań musi przebiegać równoległe na szczeblu pułku i w pododdziałach.

Po uzyskaniu danych będących podstawą do organizacji działań artylerii, szef artylerii /dowódca artylerii/ pułku powinien wydać pomocnikowi szefa artylerii /oficerom sztabu/ niezbędne wytyczne do przeprowadzenia oceny położenia i przygotowania danych do propozycji. Na podstawie powyższych danych przygotowuje się i wydaje pododdziałom zarządzenia wstępne.

Podstawą do wydania wyżej wymienionych wytycznych i zarządzeń ^{wstępnych} ~~o~~ wnioski określone w toku analizy zadania pułku, zadania artylerii pułku, wytycznych dowódcy pułku, przy uwzględnieniu położenia wojsk.

Analiza zadania jest dokonywana przez szefa artylerii /dowódcę artylerii/ pułku w czasie jego otrzymania. W wyniku analizy zadania pułku i na podstawie wytycznych dowódcy pułku, szef artylerii /dowódca artylerii/ powinien określić następujące wnioski:

- ile czasu posiada się na wypracowanie propozycji;
- jakim czasem dysponuje się na organizację działań artylerii;
- dla ilu batalionów /kompanii/ należy przewidzieć wzmocnienie artylerią;
- na jakim kierunku /rejonie/ skupić ogień większości artylerii;

- z jakimi sąsiadami zapewnić współdziałanie w toku wykonywania zadania.

W wyniku analizy zadania artylerii pułku, otrzymanego od dowódcy artylerii, należy określić następujące wnioski:

- jakimi pododdziałami artylerii dysponuje pułk;
- jakie zadania są wykonywane na korzyść pułku przez środki dywizji /dywizjonem rakiet taktycznych, artylerią, odwodem przeciwpancernym i lotnictwem/;
- jakie zadania musi wykonać artyleria pułku;
- jakie należy wykonać przedsięwzięcia, aby artyleria pułku osiągnęła gotowość w nakazanym terminie.

Bezpośrednio po analizie zadania należy dokonać kalkulacji czasu, określić terminy realizacji poszczególnych przedsięwzięć koniecznych do osiągnięcia gotowości przez artylerię pułku i wydać wytyczne do ich wykonania.

Ocenę położenia przeprowadza szef artylerii pułku wspólnie ze swoim pomocnikiem, dowódcą i oficerami sztabu artylerii wzmocnienia. Ocenę położenia w pułku czołgów dokonuje dowódca artylerii razem z oficerami swojego sztabu. Wspólnie z oficerem rozpoznawczym określa przewidywany skład i działanie zgrupowania uderzeniowego nieprzyjaciela, ilość zadań, które może wykonywać artyleria pułku, ilość artylerii do wykonania tych zadań, zadania i sposób organizacji rozpoznania. Z oficerem operacyjnym i szefem sztabu uwzględniając dotychczasowe położenie i działanie artylerii opracowuje podział artylerii, ugrupowanie, terminy jego zajęcia, orientacyjnie dzieli zadania i ustala przewidywany manewr artylerii. Razem z szefem łączności rozpatruje zagadnienia dowodzenia artylerią pułku na okres walki obronnej.

Rozpatrywane zagadnienia i określone wnioski w ocenie położenia nanosi się na mapę szefa artylerii /dowódcy artylerii/, którą wykorzystuje się przy składaniu propozycji. Propozycje użycia i działania artylerii pułku w obronie mogą obejmować następującą treść:

- zadania dywizjonu rakiet taktycznych, artylerii dyspozycyjnej dywizji i lotnictwa wykonywane na korzyść pułku;
- zadania artylerii pułku;

- skład, stan, położenie i możliwości artylerii pułku ze szczególnym uwzględnieniem możliwości zwalczania broni pancernej nieprzyjaciela;
- proponowany podział, ugrupowanie /niezbędne przegrupowanie/ i czas osiągnięcia gotowości bojowej;
- przewidywany manewr w toku walki obronnej;
- organizacja dowodzenia i kierowania ogniem artylerii;
- organizacja zaopatrzenia artyleryjskiego /zużycie amunicji, jej podział i dowóz/;
- prośby.

Dowódca pułku w zależności od ilości posiadanego czasu na wypracowanie decyzji, może żądać od szefa artylerii /dowódcy artylerii/ złożenia pełnych propozycji lub udzielenia odpowiedzi i wyjaśnienia tylko na interesujące go zagadnienia. Szef artylerii /dowódca artylerii/ powinien posiadać opracowane pełne propozycje i być gotowym do ich złożenia. Zatwierdzone przez dowódcę pułku propozycje użycia artylerii stanowią postawę do organizacji rekonesansu, przegrupowania, planowania rozpoznania, ognia i manewru artylerii pułku oraz realizacji pozostałych elementów zabezpieczenia działań bojowych pułku.

b/ Organizacja przegrupowania artylerii pułku

W obronie organizowanej w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem może zaistnieć konieczność przegrupowania pododdziałów artylerii. Wykonanie tego przedsięwzięcia jest trudne, gdyż artyleria musi wspierać walkę pododdziałów pułku realizujących uprzednie zadanie i być gotową do realizacji zadań na korzyść obrony. Jeżeli zajdzie potrzeba przegrupowania części lub całości artylerii, jej możliwości wykonania zadań ogniowych zmniejszą się o ilość pododdziałów aktualnie przegrupowujących się. W związku z powyższym przegrupowanie powinno być wykonywane pojedynczymi pododdziałami /bateriami, plutonami/ przy jednoczesnym zapewnieniu możliwości wykonania zadań ogniem pośrednim przed całym rejonem obrony pułku lub na najważniejszych kierunkach. Do czasu przejścia nieprzyjaciela do natarcia, przegrupowanie artylerii musi być zakończone.

W celu zorganizowania przegrupowania w sposób planowy, przy zachowaniu możliwości wykonywania zadań ogniowych na korzyść broniących się pododdziałów, szef artylerii /dowódca i sztab artylerii/ powinien:

- wyznaczyć rejony i terminy zajęcia przyszłych stanowisk ogniowych;
- wybrać i przygotować drogi manewru;
- zaplanować zadania ogniowe i postawić je wykonawcom w celu wsparcia walki pododdziałów na kierunkach, gdzie artyleria dokonuje przegrupowania;
- zapewnić ciągłą łączność z wszystkimi pododdziałami artylerii, aby w koniecznej sytuacji można było nakazać rozwinięcie przegrupowującej się artylerii z marszu.

Podczas przechodzenia pułku do obrony bez styczności z nieprzyjacielem, organizacja przegrupowania i wprowadzenia artylerii w ugrupowanie bojowe dokonuje się w sposób omówiony w skrypcie "Artyleryjskie zabezpieczenie natarcia pułku" /nr bibl. 12416/.

c/ Organizacja i przeprowadzenie rekonesansu

Rekonesans rejonów ugrupowania artylerii pułku może być dokonywany tylko w wypadku posiadania dostatecznej ilości czasu. Rekonesans może obejmować: wybór i rozpoznanie ugrupowania artylerii do strzelania ogniem pośrednim, odwodu przeciwpancernego, pododdziałów rozpoznania artyleryjskiego, dróg manewru, organizację systemu ognia artylerii /pośredniego i na wprost/, współdziałanie artylerii z pododdziałami pułku i sąsiadami oraz między pododdziałami artylerii.

Organizatorem rekonesansu w zakresie organizacji obrony przeciwpancernej jest szef artylerii pułku ze swym pomocnikiem, a w pułku czołgów - dowódca i sztab pułku. Rekonesans w zakresie organizacji ognia pośredniego jest wykonywany przez dowódcę i sztab artylerii przydzielonej.

Organizując rekonesans szef artylerii /dowódca i sztab artylerii/ pułku powinien ustalić:

- skład grupy rekonesansowej;
- miejsce i termin zbiórki grupy rekonesansowej;

- zadania grupy rekonesansowej, kolejność i terminy ich wykonania;
- punkty pracy i zagadnienia wymagające ustalenia na poszczególnych punktach pracy.

Szef artylerii /dowódca artylerii/ po zakończeniu rekonesansu może postawić zadania bojowe pododdziałom artylerii pułku. Stawianie zadań dla pododdziałów artylerii będzie w zasadzie dokonywane częściami w miarę opracowywania przez szefa artylerii /dowódcę i sztab artylerii/ poszczególnych zagadnień użycia artylerii pułku.

Stawiając zadania bojowe pododdziałom artylerii, szef artylerii /dowódca i sztab artylerii/ podaje:

- krótką ocenę nieprzyjaciela;
- zadania i decyzja dowódcy pułku, ugrupowanie i rejon głównego wysiłku, kierunki i podstawy wyjściowe kontrataku drugiego rzutu /odwodu/ pułku, rejony obrony batalionów;
- zadania sąsiadów i udział artylerii w zabezpieczeniu skrzydeł;
- zadania pododdziałów artylerii i moździerzy, kierunek /kierunki/ zasadniczy, rejony głównych i pomocniczych punktów obserwacyjnych, rejony głównych, tymczasowych i zapasowych stanowisk ogniowych;
- termin gotowości;
- zużycie amunicji;
- miejsce punktu obserwacyjnego szefa /dowódcy/ artylerii;

Ponadto szef artylerii podaje zadania, rejon ześrodkowania, kierunki działania i rubieże rozwinięcia odwodu przeciwpancernego. Powyższe jest dokonywane przez szefa artylerii, gdy dowódca odwodu przeciwpancernego nie brał udziału w rekonesansie i postawieniu zadań przez dowódcę pułku.

d/ Planowanie działań bojowych artylerii w obronie

Planowanie działań bojowych artylerii obejmuje planowanie ognia i manewru oraz planowanie działania odwodu przeciwpancernego pułku.

Podstawę do planowania ognia stanowią wnioski z oceny nieprzyjaciela i terenu oraz zamiaru walki dowódcy pułku, stan i możliwości artylerii oraz zatwierdzone propozycje użycia artylerii pułku.

Planowanie zadań ogniowych polega na określeniu miejsca, zadania i czasu oraz wykonawcy, określonych ogni. Zadania ogniowe planuje się na określone rejony /punkty terenowe/ zgodnie z przewidywanym rozmieszczeniem sił i środków nieprzyjaciela oraz przebiegiem walki obronnej. Każdy ogień musi spełniać określone zadania taktyczne, na przykład wzbronienie podchodzenia /manewru/ sił nieprzyjaciela do określonej rubieży, wzbronienie ześrodkowania się w danym rejonie, obezwładnienie lub zniszczenie określonych sił i środków. Czas wykonania poszczególnych zadań ogniowych uzależniony jest od opanowania przez nieprzyjaciela określonej rubieży /rejonów/ oraz od działania pododdziałów pułku.

Dzieląc zadania ogniowe między wykonawców szef artylerii /sztab artylerii/ powinien kierować się następującymi zasadami:

- każdej baterii /dywizjonowi/ można wyznaczać na przedolu obrony po kilka odcinków ognia o wielkościach zgodnych z ich możliwościami ogniowymi;
- na ważniejszych kierunkach /rejonach/ zapewnić możliwość ześrodkowania ognia całości lub większości artylerii pułku;
- najważniejsze zadanie ogniowe zaplanować dla kilku wykonawców, uwzględniając każdorazowo ich zasadnicze zadania ogniowe i ugrupowanie bojowe.

Możliwości ogniowe w obronie oblicza się zgodnie z zasadami zawartymi w instrukcji kierowania ogniem dotyczącymi prowadzenia ognia zaporowego i ześrodkowań ognia.

Podstawowym dokumentem planowania ogniowego artylerii na szczeblu pułku jest mapa działań bojowych artylerii pułku i plan działań bojowych artylerii wykonany w formie tabelarycznej. Na szczeblu dywizjonu i pułku artylerii /pułkowej grupy artylerii/ podstawowym dokumentem planowania ogniowego jest mapa kierowania ogniem i tabela ognia.

Należy pamiętać, że najlepiej zaplanowany system ognia artylerii w toku organizacji działań nie wyklucza konieczności jego uaktualniania w toku walki obronnej oraz wykonywania zadań z obserwacji, które stanowiąc będą podstawową formę oddziaływania ogniowego na nieprzyjaciela.

W planowaniu ogniowym należy uwzględnić wszystkie wymagania stawiane omówionemu uprzednio systemowi ognia artylerii strzelającej z zakrytych stanowisk ogniowych.

Planowanie manewru ma na celu zapewnienie stworzenia w szybki i zorganizowany sposób sprzyjających warunków do wykonania zadań ogniowych zgodnie z przewidywanym rozwojem walki obronnej pułku. Manewr artylerii planuje się na całą głębokość zadania pułku. Szef artylerii /sztab artylerii/ w tym celu organizuje rozpoznanie, wybór i przygotowanie rejonów stanowisk ogniowych i punktów obserwacyjnych głównych, pomocniczych i zapasowych oraz dróg manewru, określa przedsięwzięcia, czas i wykonawców. W wypadku organizowania obrony bez styczności z nieprzyjacielem artyleria pułku musi mieć przygotowane tymczasowe stanowiska ogniowe i punkty obserwacyjne celem wsparcia walki oddziału wydzielonego i ubezpieczeń bojowych. W wypadku przechodzenia pododdziałów pułku do obrony kolejnej rubieży lub wykonania kontrataku należy przewidzieć manewr i ugrupowanie artylerii pułku zgodnie z przewidywanym zamiarem walki.

Planowanie ognia i manewru artylerii w obronie pułku musi być ściśle z sobą powiązane, dlatego są one odzwierciedlane na mapie /planie/ działań bojowych artylerii pułku, mapie kierowania ogniem i w tabeli ognia.

Planowanie działania odwodu przeciwpancernego pułku obejmuje ustalanie kierunków działania i rubieży rozwinięcia zgodnie z przewidywanym działaniem głównego zgrupowania broni pancernej nieprzyjaciela, ugrupowaniem pododdziałów pułku i warunkami terenowymi. W stosunku do wybranych kierunków działania wyznacza się i przygotowuje się rejon ześrodkowania odwodu przeciwpancernego.

Planowanie działania odwodu przeciwpancernego pułku opiera się na zasadach omówionych uprzednio przy rozpatrywaniu systemu ognia przeciwpancernego w pułku.

e/ Niektóre zagadnienia zabezpieczenia bojowego działań artylerii

Zabezpieczenie bojowe działań artylerii pułku obejmuje:

- rozpoznanie artyleryjskie;
- zabezpieczenie strzelania /przygotowanie topogeodezyjne, meteorologiczne, balistyczne i techniczne/;

- ubezpieczenie bezpośrednie i samoobronę;
- obronę przed bronią masowego rażenia;
- maskowanie;
- przeciwdziałanie radioteleelektroniczne;
- zaopatrzenie w amunicję i uzbrojenie;

W dalszych rozważaniach zostanie omówione jedynie zabezpieczenie strzelania, gdyż pozostałe są tematem oddzielnych opracowań.

Zabezpieczenie strzelania obejmuje przygotowanie topogeodezyjne, meteorologiczne, balistyczne i techniczne.

Przygotowanie topogeodezyjne ma na celu zapewnienie prowadzenia dokładnego ognia przez artylerię oraz pracy organów rozpoznania artyleryjskiego. Przygotowanie topogeodezyjne wykonują pododdziały artylerii swoimi siłami podczas rozwijania się do walki lub przed zajęciem ugrupowania bojowego. Obejmuje ono:

- określenie współrzędnych i wysokości: stanowisk ogniowych, punktów obserwacyjnych, placówek pododdziałów rozpoznania artyleryjskiego;
- orientowanie dział i przyrządów w kierunku zasadniczym;
- kontrolę dowiązania topograficznego;
- wcinanie dozorów i punktów sieci podstawowej po stronie nieprzyjaciela.

Przygotowanie topogeodezyjne może być dokładne lub pobieżne. Przygotowanie pobieżne organizuje się w warunkach ograniczonego czasu i środków. Zawsze należy dążyć do wykonania dokładnego przygotowania topogeodezyjnego, gdyż zmniejsza to zużycie amunicji.

Organizując dowiązanie topogeodezyjne na szczeblu pułku szef artylerii /sztab artylerii/ powinien:

- zaopatrzyć pododdziały w mapy topograficzne oraz katalogi /wykazy/ współrzędnych punktów podstawowej sieci geodezyjnej z danego rejonu działań;
- określić rodzaj dowiązania topogeodezyjnego, kolejność i terminy zakończenia prac;
- dokonać podziału sił i środków topogeodezyjnych lub ustalić sposób wykorzystania pododdziału topograficznego pozostającego w jego dyspozycji;

- określić sposób i czas przedstawiania wyników prac topogeodezyjnych.

Przygotowanie meteorologiczne na szczeblu pułku sprowadza się do odbioru komunikatów meteorologicznych niezbędnych do obliczenia poprawek na odchyłki warunków meteorologicznych od tabelarycznych przy określaniu danych do strzelania. Poprawki te obliczane są w pododdziałach artylerii pułku.

W zakresie przygotowania meteorologicznego szef artylerii /sztab artylerii/ organizuje odbiór komunikatów w sieci /sieciach/ informowania meteorologicznego według wytycznych sztabu AD, zarówno w czasie przebywania pododdziałów w rejonach stanowisk ogniowych, jak i w czasie przegrupowania /marszu/. W miarę potrzeby przekazuje te komunikaty tym pododdziałom, które ich nie odebrały bezpośrednio ze stacji meteorologicznej dywizji lub armii.

Przygotowanie balistyczne i techniczne. Zadaniem przygotowania balistycznego jest określenie poprawek na odchyłki balistyczne od tabelarycznych. Zadaniem przygotowania technicznego jest przygotowanie dział i moździerzy oraz amunicji i przyrządów do strzelania, sprawdzenie i wyregulowanie przyrządów celowniczych, określenie i uwzględnienie indywidualnych poprawek sprzętu oraz określenie indywidualnych poprawek przyrządów celowniczych i przyrządów kierowania ogniem.

Przygotowanie balistyczne i techniczne organizuje szef artylerii /sztaby pododdziałów i oddziałów artylerii/, a wykonywane jest przez służbę uzbrojenia i pododdziałów ogniowych. Przedsięwzięcia w zakresie przygotowania technicznego wykonywane są również przy wykorzystaniu pododdziałów rozpoznawczych.

Podstawę do organizacji zabezpieczenia strzelania stanowią wytyczne do kierowania ogniem obejmujące następujące zagadnienia:

- sposób określania nastaw do ognia skutecznego;
- kierunek zasadniczy strzelania /o ile nie podano tego wcześniej w zarządzeniu do rozpoznania/;
- wytyczne w zakresie przygotowania topograficznego /sposób dowiązania ugrupowania bojowego, orientacja dział i przyrządów/;

- wytyczne w zakresie przygotowania balistycznego /jeśli dotychczas nie wykonano - określenie spadku szybkości początkowej, sposób segregacji, podziału i przygotowania amunicji oraz określenie temperatury i spadku szybkości początkowej partii prochu/;
- wytyczne w zakresie przygotowania meteorologicznego /czas, długość fal, kryptonim stacji nadających komunikaty meteorologiczne/;
- gotowość nastaw do ognia skutecznego i sposób kierowania ogniem!

7. DZIAŁANIA ARTYLERII PUŁKU W TOKU WALKI OBRONNEJ

a/ Działanie artylerii pułku w okresie walki oddziału wydzielonego

W czasie podejścia nieprzyjaciela do pasa przesłaniania artyleria we współdziałaniu z pododdziałami rakiet i lotnictwem obezwładnia nieprzyjaciela na dalekich podejściach, dalekimi napadami ogniowymi, ogniem ześrodkowanym i zwalczaniem kolumn. Powyższe zadania artyleria oddziału wydzielonego wykonuje ze stanowisk ogniowych rozmieszczonych w pasie przesłaniania, a artyleria wspierająca działanie OW z tymczasowych stanowisk ogniowych, wykorzystując do prowadzenia rozpoznania i kierowania ogniem lotnictwo artyleryjskie, śmigłowce i obserwację z naziemnych punktów obserwacyjnych.

W toku walki oddziału wydzielonego wykorzystuje się wysunięte punkty obserwacyjne rozmieszczone w rejonach obrony oddziału wydzielonego i artyleryjskie grupy rozpoznawcze, które mogą działać samodzielnie lub w składzie ogólnowojskowych grup rozpoznawczych. W tym czasie artyleria prowadzi ogień w celu załamania natarcia nieprzyjaciela, wyczerpania jego sił i zadania mu jak największych strat.

W miarę wycofywania się oddziału wydzielonego, wyznaczone do jego wsparcia pododdziały artylerii przegrupowują się kolejno bateriami do rejonów zasadniczych stanowisk ogniowych. Artyleria oddziału wydzielonego działa zgodnie z zasadami wykorzystania artylerii pododdziału /oddziału/ prowadzącego obronę ruchomą.

Natężenie ognia pododdziałów artylerii wspierających walkę oddziału wydzielonego wzmagają się w czasie jego wycofywania się w pasie przesłaniania, a szczególnie podczas przekraczania rejonów obrony pierwszorzutowych batalionów pułku. Jest to podyktowane koniecznością wzbronienia nieprzyjacielowi przeniknięcia w rejon obrony pułku w ślad za wycofującym się oddziałem wydzielonym.

Artyleria wspierająca oddział wydzielony wykonuje zadania ogniowe stawiane przez dowódcę artylerii dywizji i dowódcę oddziału wydzielonego w ramach określonego zużycia amunicji.

b/ Działanie artylerii pułku podczas wsparcia walki na pozycji przedniej i ubezpieczeń bojowych

Pozycja przednia i ubezpieczenia bojowe mają zadanie nie dopuścić do niespodziewanego ataku, rozpoznania walką lub włamania się nieprzyjaciela w ugrupowanie pułku, zmuszenie nieprzyjaciela do wcześniejszego rozwinięcia oraz osłabienia tempa natarcia na rejon pierwszorzutowych batalionów.

Artyleria wykonuje zadania ogniowe na korzyść pododdziałów walczących na pozycji przedniej i ubezpieczeń bojowych z tymczasowych wysuniętych do przodu stanowisk ogniowych. Podstawowymi rodzajami ognia podczas wsparcia tych pododdziałów są ognie zaporowe i ześrodkowania ognia oraz ognie z obserwacji wykonywane na rozkaz dowódcy pułku lub dowódców pododdziałów.

Rozpoznanie nieprzyjaciela i kierowanie ogniem prowadzi się z punktów obserwacyjnych rozmieszczonych w rejonach obrony pododdziałów na pozycji przedniej i ubezpieczeń bojowych.

Zasadniczym zadaniem pododdziałów artylerii wspierających walkę pododdziałów na pozycji przedniej i ubezpieczeń bojowych jest osłona rejonów obrony oraz zapewnienie w odpowiednim terminie ich oderwanie się od nieprzyjaciela i wzbronienie jego wtargnięcia w ugrupowanie bojowe pułku. W związku z powyższym dowódca artylerii obserwując walkę ubezpieczeń bojowych powinien we właściwym czasie uzyskać dane o wycofaniu się pododdziałów ubezpieczeń. Zapewni to

możliwość skupienia wysiłku ognia artylerii w pierwszej kolejności na tym odcinku, gdzie nieprzyjaciel osiągnął największy sukces.

W tym okresie całość artylerii pułku musi być gotową do wykonania zadań w celu niedopuszczenia do przekształcenia się natarcia nieprzyjaciela nacierającego na rejony obrony ubezpieczeń bojowych w ogólne przełamanie obrony pułku.

Omówione wyżej okresy działalności artylerii występują w wypadku organizacji obrony pułku bez styczności z nieprzyjacielem, a będą to wypadki rzadkie na współczesnym polu walki. W warunkach organizacji obrony pułku w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, zasadniczym zadaniem artylerii pułku jest wzbronienie podchodzenia i rozwijania oddziałów nieprzyjaciela przygotowujących się do natarcia.

c/ Działanie artylerii w czasie odparcia natarcia nieprzyjaciela

W miarę ujawnienia zamiaru nieprzyjaciela i wykrycia oznak świadczących o jego przygotowaniach do natarcia, wzmacnia się obserwację działalności nieprzyjaciela, rozmieszczenia jego artylerii i wykonywania manewru. W tym czasie za zezwoleniem dowódcy pułku lub szefa artylerii /dowódcy artylerii/ może być dokonana częściowa lub pełna zmiana stanowisk ogniowych i punktów obserwacyjnych.

Z chwilą rozpoczęcia ześrodkowania i rozwijania się nieprzyjaciela do natarcia, artyleria pułku obezwładnia i niszczy siły żywe i środki ogniowe, wzbrania rozwijania się i podchodzenia do przedniego skraju obrony.

Podstawowymi rodzajami ognia w celu wykonania powyższych zadań są dalekie napady ogniowe, ześrodkowania ognia, ognie zaporowe i ognie z obserwacji.

Po rozpoczęciu ogniowego przygotowania natarcia przez nieprzyjaciela, artyleria pułku ześrodkowuje swój ogień na czołgi i piechotę przygotowującą się do ataku, w pierwszej kolejności na kierunkach wykonanych uderzeń jądrowych nieprzyjaciela. Środki przeciwpancerne batalionów pierwszego rzutu do chwili podejścia czołgów nieprzyjaciela w zasięg ich ognia, pozostają w ukryciach. W celu prowadzenia obserwacji na

stanowiskach ogniowych pozostawia się posterunki obserwacyjne wyposażone w środki sygnalizacyjne. Z chwilą otrzymania sygnału o pojawieniu się czołgów nieprzyjaciela, środki przeciwpancerne batalionów zajmują stanowiska ogniowe i rozpoczynają ich zwalczanie.

W tym czasie zgodnie z decyzją dowódcy pułku może być wykorzystany odwód przeciwpancerny w celu wzmocnienia obrony przeciwpancernej na kierunkach wykonanych uderzeń jądrowych lub zamknięcia luk między batalionami pierwszego rzutu pułku.

Z chwilą rozpoczęcia ataku przez nieprzyjaciela ogień prowadzi się z największym natężeniem. Zasadniczym zadaniem artylerii pułku w tym okresie jest załamanie ataku piechoty i czołgów przed przednim skrajem. Po zbliżeniu się nieprzyjaciela na odległość zasięgu środków ogniowych własnych pododdziałów, niszczy się go ogniem PPK, czołgów, dział przeciwpancernych i granatników przeciwpancernych rozmieszczonych w rejonach obrony batalionów pierwszego rzutu.

Szef artylerii /dowódca artylerii/ oceniając działanie nieprzyjaciela powinien w tym okresie przewidzieć prawdopodobny jego zamiar, określić kierunek głównego uderzenia, przy sprzyjającej sytuacji przenieść ogień pododdziałów artylerii z mniej zagrożonych odcinków i ześrodkować tam, gdzie zaczyna zarysowywać się powodzenie nieprzyjaciela. W tym czasie ogień powinien być skupiony przede wszystkim w celu zniszczenia nieprzyjaciela nacierającego na kierunkach wykonanych uderzeń jądrowych.

Cały wysiłek broniących się pododdziałów pułku sprowadza się do tego, aby ogniem wszystkich rodzajów broni zadać nieprzyjacielowi możliwie największe straty na przedpolu obrony, nie dopuścić do włamania się nieprzyjaciela w ugrupowanie czołowych batalionów pułku. Pojedyncze cele pancerne, które włamały się w głąb obrony, niszczy się środkami przeciwpancernymi czołowych pododdziałów, a grupy celów pancernych - siłami drugich rzutów /odwodów/ i ogniem czołgów.

Dowódcy wszystkich szczebli powinni zwrócić szczególną uwagę na odparcie ataków nieprzyjaciela na skrzydłach i w lukach między pododdziałami.

Nocne ataki nieprzyjaciela odiera się ogniem artylerii na zawczasu wstrzelanych rubieżach. Ogień otwiera się z zaskoczenia i zazwyczaj salwami. Oprócz tego wykonuje się ogień do celów, które zdradzają się błyskami wystrzałów lub światłem oraz do celów oświetlonych środkami oświetlającymi lub pożarami wzniesionymi w ugrupowaniu nieprzyjaciela.

Po pomyślnie odpartym ataku dowódca pułku, lub szef artylerii /dowódca artylerii/ stosuje wszystkie środki, aby przygotować całość artylerii do odparcia ponownych ataków nieprzyjaciela. W tym celu odtwarza się naruszony system ognia, w miarę potrzeby dokonuje się zamiany pododdziałów, które poniosły straty w wyniku uderzeń jądrowych i przeprowadza zabiegi specjalne. Rozpoznane przez nieprzyjaciela pojedyncze działa i baterie przegrupowuje się na zapasowe stanowiska ogniowe. Uzupełnia się amunicję, odtwarza naruszony system rozpoznania, dowodzenia i łączności.

d/ Działanie artylerii pułku w celu zniszczenia nieprzyjaciela, który włamał się w głąb obrony

/szkic - załącznik nr 2/

W wypadku włamania się nieprzyjaciela w rejon obrony pułku, artyleria powinna wzbronąć dalszego rozprzestrzeniania się w głąb i na skrzydła oraz zwalczać jego główne zgrupowanie. Powyższe zadania wykonuje się ogniem ześrodkowanym, ogniem zaporowym i ogniem na wprost przy użyciu maksymalnej ilości artylerii oraz odwodu przeciwpancernego rozwiniętego na zagrożonym kierunku. W wyniku realizacji tych przedsięwzięć powinny być wytworzone sprzyjające warunki do wykonania kontrataku drugim rzutem pułku.

Po podjęciu przez dowódcę pułku decyzji do kontrataku, szef artylerii /dowódca artylerii/ powinien mieć gotowy plan ogniowego w sparcia kontrataku.

Przed wykonaniem kontrataku należy ustalić:

- jakimi siłami będzie wykonywany kontratak, rubież wyjścia i kierunek kontrataku;
- jaką ilością artylerii zabezpieczyć kontratak;
- do jakich celów /obiektów/ przygotować ogień;

- czas trwania nawały ogniowej i sposób wsparcia;
- sposób osłony umocnienia się wojsk na osiągniętej rubieży;
- zużycie amunicji;
- początek kontrataku.

Jednym z zasadniczych zadań artylerii w zakresie stworzenia korzystnych warunków do wykonania kontrataku jest osłona rubieży jego podstawy wyjściowej. Zadanie to wykonuje się ogniem artylerii strzelającej z zakrytych stanowisk ogniowych poprzez wykonanie ogni zaporowych oraz ogniem z obserwacji na siły nieprzyjaciela działające na kierunku podstawy wyjściowej do kontrataku. W wykonaniu tego zadania może brać udział rozwinięty na tym kierunku odwód przeciwpancerny i środki przeciwpancerne batalionu działającego na kierunku kontrataku. Zadaniem środków strzelających na wprost jest niszczenie broni pancernej nieprzyjaciela zmierzającej do uchwycenia i umocnienia się na dogodnych rubieżach do odpierania kontrataku.

Celem osłonięcia podejścia i rozwinięcia się wychodzącego do kontrataku drugiego rzutu /odwołu/, należy na tym kierunku zapewnić na określony czas wywalczenie przewagi ogniowej. Osiąga się to przez obezwładnienie artylerii i moździerzy nieprzyjaciela, które mogą oddziaływać na podchodzące i rozwijające się do kontrataku siły pułku.

Ogniowe przygotowanie kontrataku polega na obezwładnieniu sił nieprzyjaciela przed frontem kontratakujących wojsk i na skrzydłach. Ogniowe przygotowanie kontrataku należy rozpocząć przed wejściem kontratakującego zgrupowania w zasięg ognia piechoty i czołgów nieprzyjaciela lub osiągnięcia rubieży rozwinięcia /w odległości ok. 1,5 km/ do chwili osiągnięcia rubieży bezpiecznego oddalenia /300 m/. Przy szybkości rozwinięcia i ataku $V_p = 6 \text{ km/godz. /tj. } 100 \text{ m/min/}$ piechota i czołgi pokonają powyższą odległość w czasie 12 minut / $1,5 \text{ km} - 0,3 \text{ km} = 1,2 \text{ km}$; $1200 \text{ m} : 100 \text{ m/min} = 12 \text{ min.}$ /. Wobec powyższego czas ogniowego przygotowania kontrataku powinien wynosić 10-15 minut.

Ogniowe wsparcie kontrataku drugiego rzutu pułku wykonuje się pojedynczymi ześrodkowaniami ognia i ogniem z obserwacji. Odwód przeciwpancerny pułku i środki przeciwpancerne

batalionów pierwszego rzutu mogą wspierać kontratak ogniem na wprost. Ważnym zagadnieniem wsparcia kontrataku jest osłona jego skrzydeł i utrzymanie osiągniętej rubieży. Zadanie to jest realizowane ogniem zaporowym i ogniami z obserwacji.

Celem stworzenia warunków powodzenia kontrataku należy wzbronić ogniem artylerii dopływu świeżych sił nieprzyjaciela na kierunek kontrataku /w rejon włamania/. W ramach realizacji tego zadania wykonuje się dalekie napady ogniowe, ześrodkowania ognia, ognie zaporowe i ogień z obserwacji.

W wypadku poniesienia przez pułk dużych strat w wyniku wykonanych przez nieprzyjaciela uderzeń jądrowych, włamania się w całym pasie obrony pułku i niecelowości wykonania kontrataku, zgodnie z decyzją dowódcy, pododdziały drugiego rzutu pułku będą przechodzić do obrony kolejnej rubieży.

Każdorazowo po podjęciu decyzji przez dowódcę pułku odnośnie użycia drugiego rzutu wykonuje się przegrupowanie artylerii, a w miarę potrzeby zmiany w podporządkowaniu.

e/ Działanie artylerii pułku w celu stworzenia korzystnych warunków przejścia do obrony kolejnej rubieży.

W wypadku gdy nie ma warunków do wykonania kontrataku, artyleria swoim ogniem obezwładnia i niszczy główne zgrupowanie nieprzyjaciela w rejonie włamania, wspiera walkę o utrzymanie pozostałych rejonów obrony oraz zapewnia przejście głównych sił pułku do obrony kolejnej rubieży.

Przegrupowanie artylerii na zapasowe stanowiska ogniowe odbywa się częściami z zachowaniem ciągłej gotowości do wsparcia walczących pododdziałów pułku.

W miarę przechodzenia do obrony głębiej położonych rubieży, szef artylerii /dowódca i sztab artylerii/ uzupełnia wcześniej zaplanowany system ognia przed tymi rubieżami oraz w ich głębi.

Każdorazowo przy przejściu do obrony kolejnej rubieży szef artylerii /dowódca artylerii/ powinien uzgodnić sposób i kolejność wycofywania się pododdziałów w nowy rejon obrony i czas gotowości obrony.

Przejście na zapasowe stanowiska ogniowe wykonuje się kolejno bateriami. W niektórych wypadkach, szczególnie w nocy i przy złej widoczności, a także wówczas, gdy osłonę wycofania pułku na nową rubież realizuje artyleria dyspozycyjna dywizji, artylerię pułku można przegrupowywać całością.

W wypadku, gdy drugi rzut dywizji będzie wykonywał kontratak w rejonie obrony pułku lub jego pobliżu, artyleria pułku może wykonywać określone zadania zgodnie z planem dowódcy artylerii dywizji.

ZAKOŃCZENIE

W skrypcie omówiono najważniejsze zasady użycia i działania artylerii pułku oraz organizacji jej działań. Z powodu ograniczonej objętości skryptu pominięto całkowicie zasady artyleryjskiego zabezpieczenia działań obronnych w warunkach szczególnych. Rozpatrzone w skrypcie zagadnienia mają stanowić podstawę do prawidłowego rozwiązywania użycia, organizacji działań i działania artylerii pułku w obronie podczas zajęć grupowych i ćwiczeń. Gruntowna znajomość omówionych zasad stanowić będzie podstawę w praktycznej działalności podczas organizacji artyleryjskiego zabezpieczenia obrony pułku.

BIBLIOGRAFIA

1. Regulamin Walki Sił Zbrojnych PRL /dywizja-pułk/ - MON Warszawa - 1964 r. /nr bibl.010965/.
2. Taktyka Ogólna - Podręcznik - MON Warszawa - 1968 r. /nr bibl.012887/.
3. Regulamin Walki Artylerii - MON Warszawa - 1961 r. /nr bibl.08994/.
4. Taktyka Artylerii Naziemnej - Podręcznik cz.II - MON Warszawa - 1962 r. /nr bibl. 09824/.
5. "Niektóre zagadnienia obrony przeciwpancernej" - ASG - Warszawa-Rembertów - 1967 r. /nr.bibl.010543/.
6. "Artillerija w oborone motostrelkowogo polka" - Wojennaja Artillerijskaja Akademija Leningrad - 1963 r. /nr bibl. 010674/.

ZALACZNIKI

1. Zadania ogniowe artylerii w obronie pułku.
2. Działanie artylerii pułku podczas wsparcia kontrataku drugiego rzutu pułku.
3. Ugrupowanie bojowe artylerii pułku w obronie.
4. System ognia przeciwpancernego w batalionowym rejonie obrony i ugrupowanie odwodu przeciwpancernego na rubieży rozwinięcia.
5. Szkic ognia przeciwpancernego.

OPRACOWAŁ

płk dypl. mgr Roman WELC

Odbito 100 egz.

Egz.nr 1-100 bibl.tajna

Wyk.płk WELC

Druk.K.L.

Nr.ks.0306/0559/WW

Kor.T.L.

ZADANIA OGNIOWE ARTYLERII W OBRONIE PUŁKU

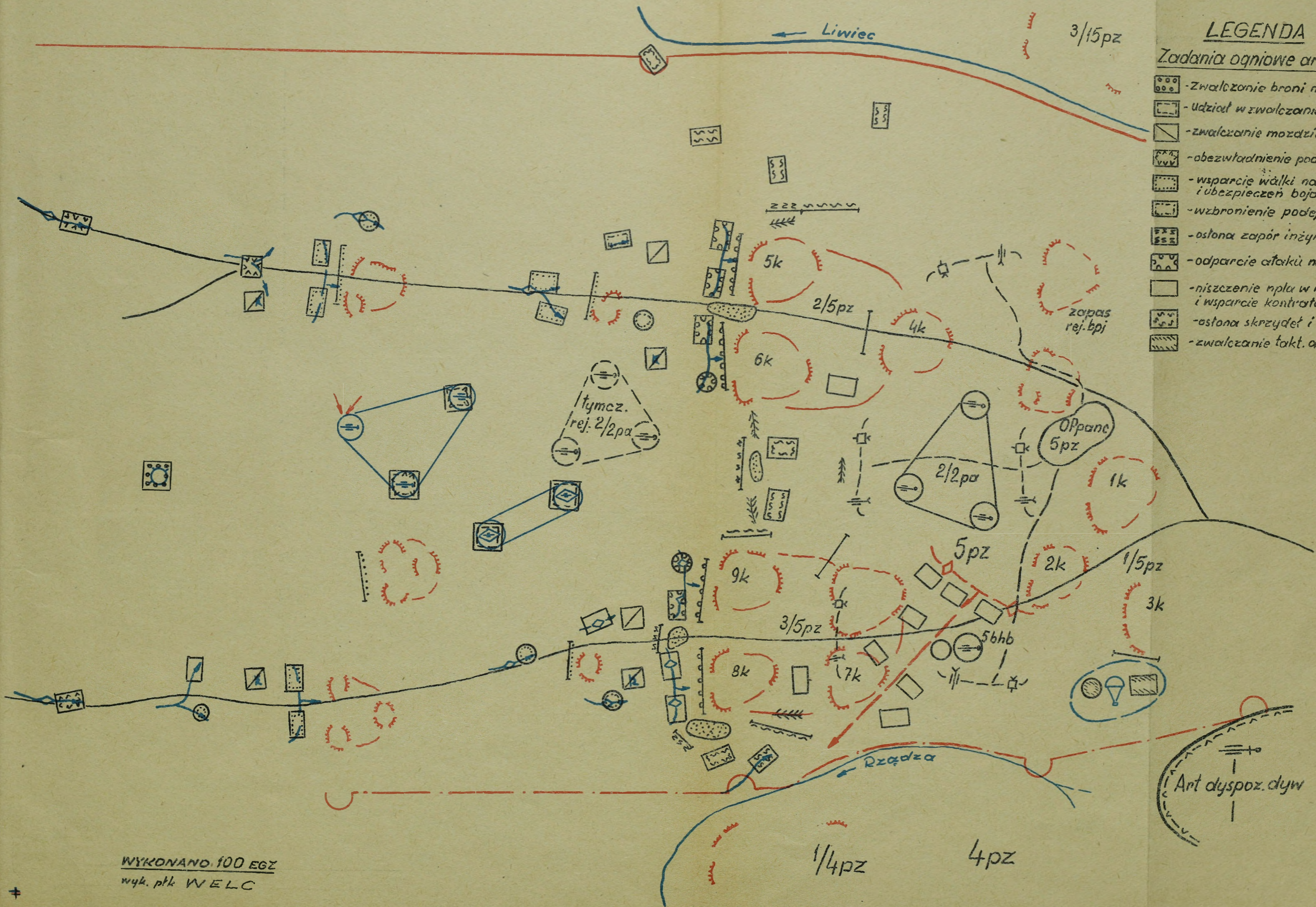
Załącznik nr1 do skryptu:
Zasady użycia i działania
artylerii w obronie pułku"

~~FATNE~~
Egz. Nr.
Nr Ks 0595/WW

LEGENDA

Zadania ogniowe artylerii pułku

- zwalczanie broni masowego rażenia npla.
- udział w zwalczaniu artylerii npla.
- zwalczanie moździerzy npla.
- obezwładnienie podchodz. kolumn npla.
- wsparcie walki na pozycji przedniej i ubezpieczeń bojowych.
- wzbronienie podejścia i rozwinięcia się npla.
- ostona zapór inżynierskich.
- odparcie ataku na przedni skraj obrony.
- niszczenie npla w rejonie wtłoczenia i wsparcie kontrataku.
- ostona skrzydeł i styków.
- zwalczanie takt. desantów npla.

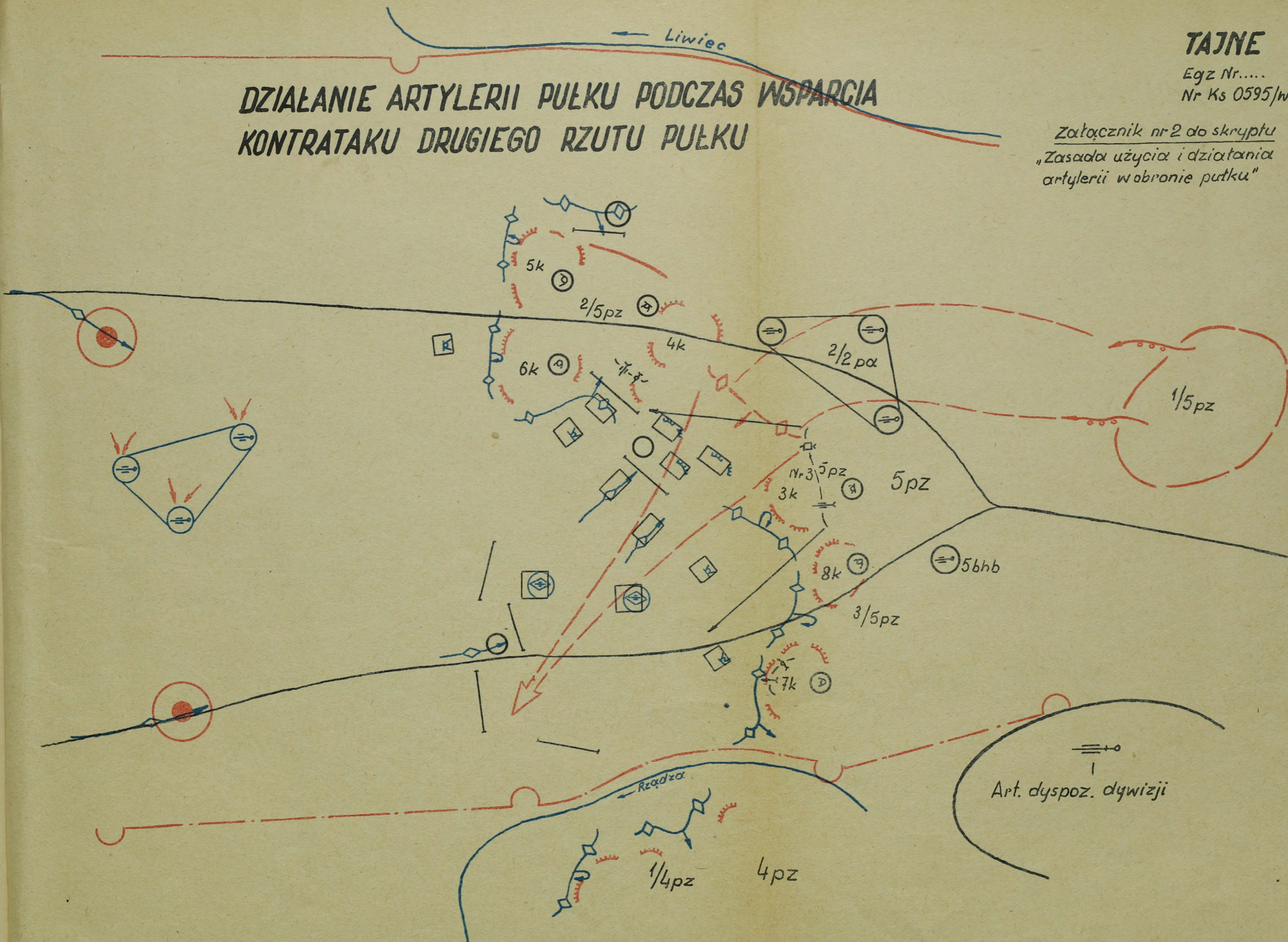
WYKONANO 100 EGZ
wyk. plk WELC

DZIAŁANIE ARTYLERII PUŁKU PODCZAS WSPARCIA KONTRATAKU DRUGIEGO RZUTU PUŁKU

TAJNE

Egz Nr.....
Nr Ks 0595/WW

Załącznik nr 2 do skryptu
„Zasada użycia i działania
artylerii w obronie pułku”

UGRUPOWANIE ARTYLERII W OBRONIE PUŁKU

~~TAJNE~~

Egz Nr...
Nr Ks 0595/ww

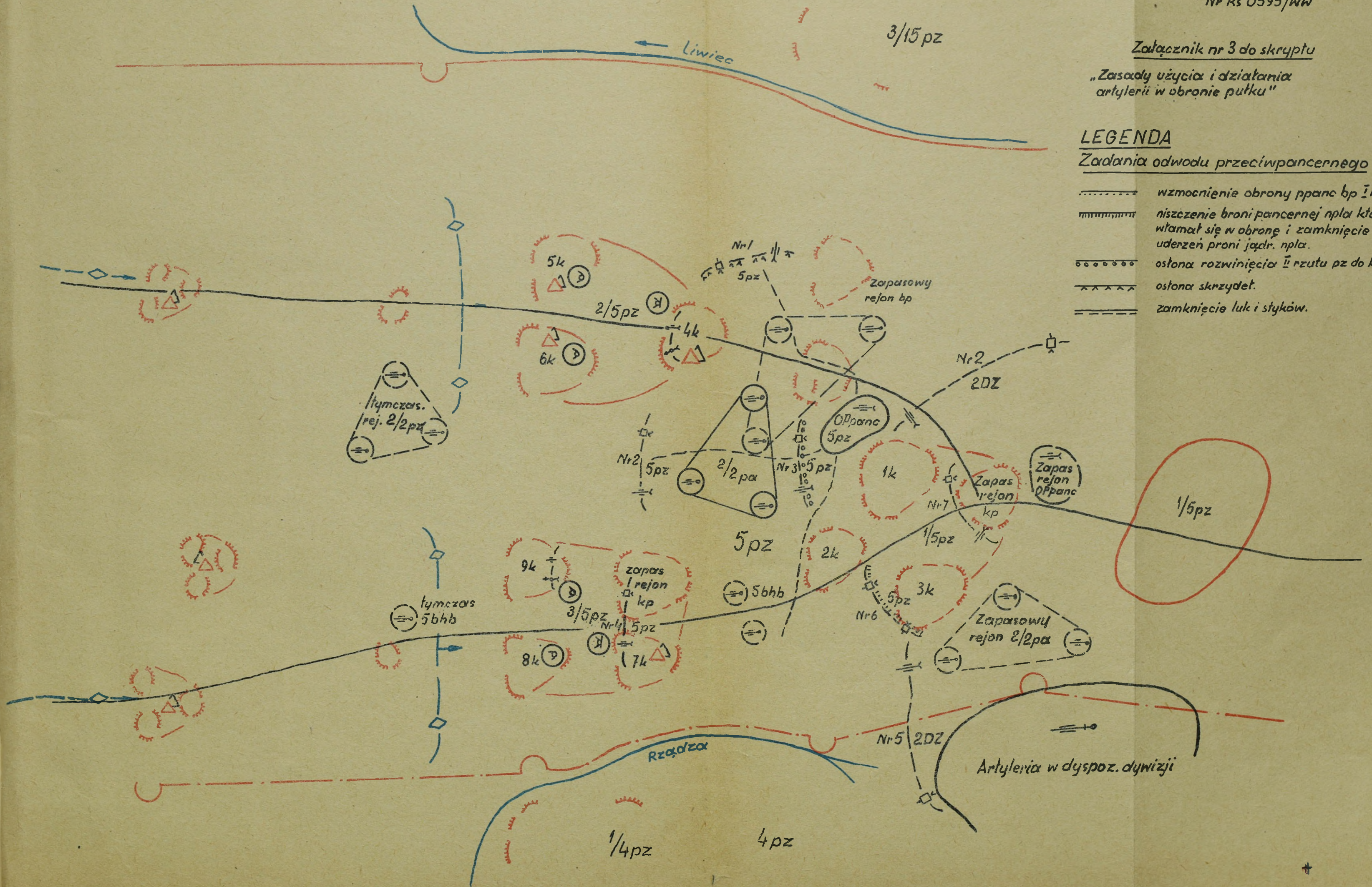
Załącznik nr 3 do skryptu

„Zasady użycia i działania
artylerii w obronie pułku”

LEGENDA

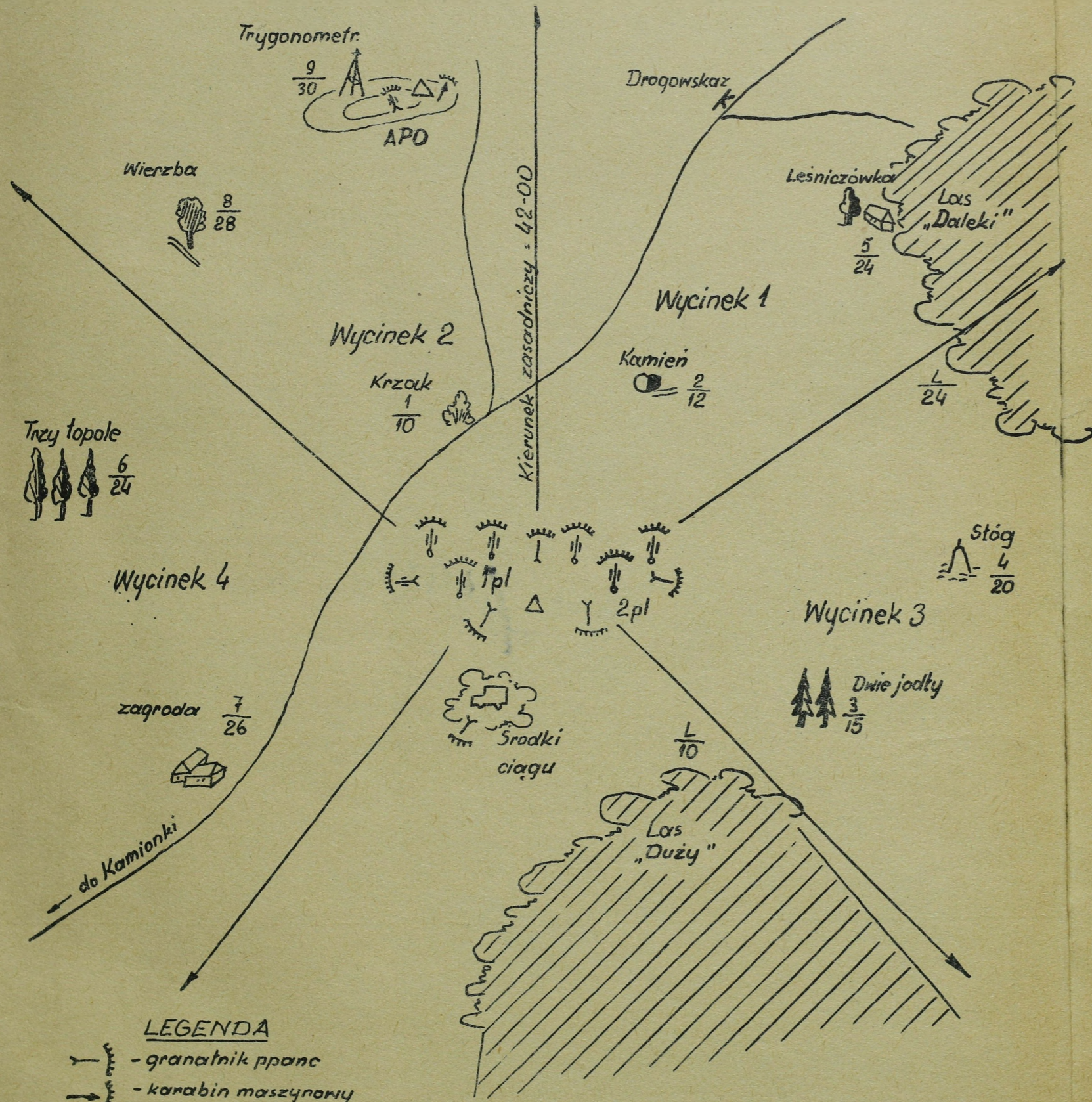
Zadania odwodu przeciwpancernego

- wzmacnienie obrony ppanc bp I rzutu.
- ||||| niszczenie broni pancernej npla który wlał się w obronę i zamknięcie rej. uderzeń proni jadr. npla.
- o o o o o ostona rozwinięcia II rzutu pz do kontrataku
- xxxxx ostona skrzydeł.
- ==== zamknięcie luk i styków.

SZKIC OGNIĄ PRZECIWPANCERNEGO

Szkic obrony stanowiska ogniowego 1b 3pa
LEŚNIOWICE (3068) 14.00 17.2

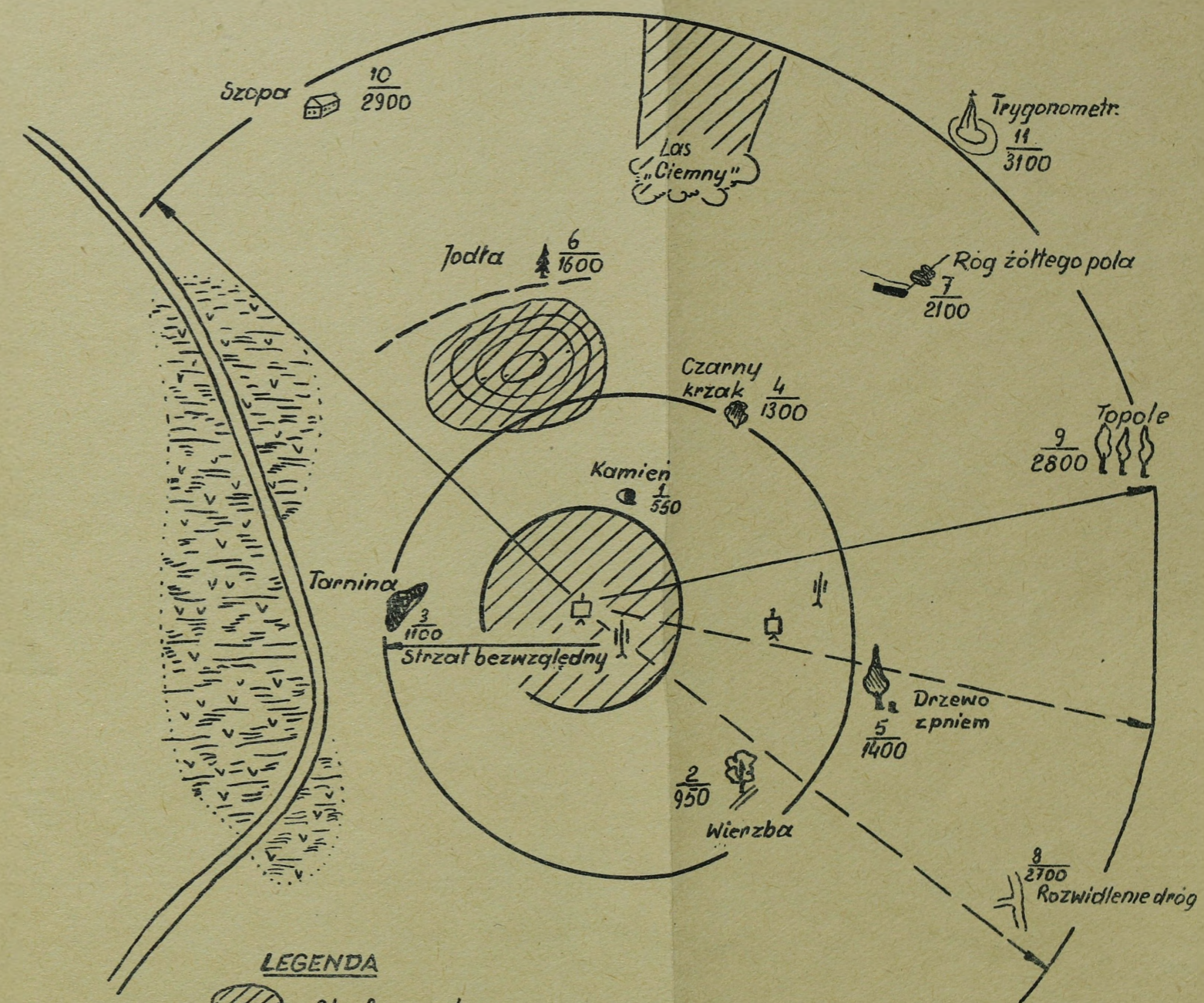

- LEGENDA**
- granatnik ppanc
 - karabin maszynowy
 - strefa martwa
 - W liczniku - Nr Dozoru
 - W mianowniku odległość w m
 - APD - alarmowy PO

WYKONANO 100 EGZ
opr. plk WELC

Oficer ogniowy 1b 3pa

Szkic ognia wyrzutni PPK
(działa przeciwpancernego)

- LEGENDA**
- Strefa martwa
 - zasięg min i maks. PPK
 - zasięg strzału bezwzgl. działa
 - W liczniku - nr dozoru
 - W mianowniku - odległość

Nr Ks 595/ww
Załącznik nr 5 do skryptu
„Zasady użycia i działania
artylerii w obronie pułku”

Dowódca wyrzutni PPK
(działa przeciwpancernego)

AKADEMIA WIEDZY
BIBLIOTEKI SZKOLENIA
KATEDRA SZTUKI
m. gen. bronia
139172